

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 września 2015r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział XVIII Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:SSR del. do SO Magdalena Ławrynowicz

Protokolant:sekr. sąd. Karolina Jeżewska

po rozpoznaniu w dniu 8 września 2015 r. w Poznaniu na rozprawie sprawy z powództwa

H. Z.

przeciwko

**Skarbowi Państwa Naczelnikowi Urzędu Skarbowego w P. i Dyrektorowi Izby Skarbowej w P.,
zastępowanemu przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa**

o zapłatę

1. **oddala powództwo;**
2. **odstępuje od obciążania powódki kosztami zastępstwa procesowego pozwanego.**

I-I SSR del. do SO Magdalena Ławrynowicz

Sygnatura akt **XVIII C 488/15**

UZASADNIENIE

Powódka H. Z. w dniu 25 sierpnia 2008 roku wniosła pozew o zapłatę, w którym domagała się zasądzenia od pozwanego Skarbu Państwa – Izby Skarbowej w P. oraz Urzędu Skarbowego w P. kwoty 990.186,61zł, na którą składają się:

I. 890.186,61 zł z tytułu odszkodowania, z czego:

1. kwota 300.186,61 zł z tytułu kosztów poniesionych przez powódkę w związku z uruchomieniem środków trwałych w postaci autobusów, które powódka musiała zwrócić po wypowiedzeniu umów leasingowych i kredytowych, przy czym na koszty te składają się:

a) 46.575,00 zł - wpłata wstępna na autokar NEOPLAN RWA wynikająca z umowy (...) i 10.500 zł licencja RWA na autokar;

b) 152.754,31 zł – wpłata za autokar NEOPLAN 116 wynikająca z umowy (...) oraz 10.500 zł licencja (...) na autokar;

c) 39.081,30 zł – wpłata wstępna za autokar NEOPLAN KBK 612C wynikająca z umowy (...) oraz 10.500 zł licencja na ten autokar;

d) 25.276,00 zł – wpłata wstępna za autokar JELCZ PIU 4729 oraz 5.000 zł – licencja na ten autokar,

2. kwota 230.000 zł z tytułu obciążonego w całości zajęciami komorniczymi spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu nabytego dnia 17 sierpnia 2008 roku,

3. 360.000 zł z tytułu utraconych w latach 2002-2007 zysków, które pozwana osiągnęłaby prowadząc w tych latach działalność gospodarczą.

II. 100.000 zł z tytułu zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

Powódka domagała się zasądzenia należności głównej wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, a także zasądzenia od pozwanego na jej rzecz zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Uzasadniając swoje roszczenia powódka podała, że od 1989 r. prowadziła działalność gospodarczą pod firmą Biuro Organizacji (...) z siedzibą w P.. W ramach działalności dokonywała szeregu inwestycji, m.in. dokonywała zakupu autokarów, przy czym zakupy te były finansowane w formie kredytów bankowych i leasingów. W wyniku przeprowadzonej kontroli w zakresie podatku VAT za luty i marzec 2000 r. Urząd Skarbowy w P. uznał, że dokonane przez powódkę odliczenia były niezgodne z obowiązującymi przepisami i wydał w dniu 11 czerwca 2001 r. decyzję wymiarową w podatku od towarów i usług za luty i marzec 2000 r., w której określono za luty 2000 r. nadwyżkę podatku naliczonego nad należnym do zwrotu bezpośredniego w kwocie 6.223 zł, zaległość w podatku VAT w wysokości 54.795 zł i odsetki od zaległości podatkowej w wysokości 28.958,80 zł oraz za marzec 2000 r. nadwyżkę podatku naliczonego nad należnym do zwrotu bezpośredniego w kwocie 13.498 zł, zaległość w podatku VAT w wysokości 1.430 zł i odsetki od zaległości podatkowej w wysokości 696,80 zł. Na skutek odwołania powódki Izba Skarbowa w P. decyzją z dnia 15 października 2001 r. uchyliła decyzję Urzędu Skarbowego w P. w części dotyczącej określenia za luty 2000 r. nadwyżki podatku naliczonego nad należnym do zwrotu bezpośredniego w kwocie 6.223, zaległości w podatku VAT w wysokości 54.795 zł i odsetek od zaległości podatkowej w wysokości 28.958,80 zł i w tym zakresie umorzyła postępowanie, a w części dotyczącej określenia za marzec 2000 r. nadwyżki podatku naliczonego nad należnym do zwrotu bezpośredniego w kwocie 13.498, zaległości w podatku VAT w wysokości 1.430 zł i odsetek od zaległości podatkowej w wysokości 696,80 zł utrzymała w mocy decyzję Urzędu Skarbowego. Na skutek skargi powódki do NSA, w związku z ugodą zawartą w postępowaniu mediacyjnym przed tym sądem, Dyrektor Izby Skarbowej w P. decyzją z dnia 27 października 2004 r. uchylił zaskarżoną decyzję Izby Skarbowej z dnia 15 października 2001 r. Decyzją z dnia 23 listopada 2004 r. Dyrektor Izby Skarbowej w P. uchylił w całości decyzję z dnia 11 czerwca 2001 r. i wydał decyzję obejmującą prawidłowe rozliczenie podatku VAT za luty i marzec 2000 r. tj. określił za luty 2000 r. kwotę nadwyżki podatku naliczonego nad należnym do zwrotu bezpośredniego w kwocie 6.223 zł oraz za marzec 2000 r. kwotę nadwyżki podatku naliczonego nad należnym do zwrotu bezpośredniego w kwocie 63.848 zł. Wcześniej jednak na podstawie decyzji organów skarbowych wszczęta została przeciwko powódce egzekucja należności skarbowych. Urząd Skarbowy dokonał zajęcia wierzytelności z rachunków bankowych powódki egzekwując zaległości podatkowe, czego efektem była utrata przez przedsiębiorstwo powódki płynności finansowej i wypowiedzenie przez bank PeKaO SA dwóch umów kredytowych z zobowiązaniem powódki do natychmiastowej spłaty. Spowodowało to natychmiastowe spiętrzenie spłat należności, które w żaden sposób nie były wkalkulowane w budżet firmy powódki przy jednoczesnym pozbawieniu możliwości prowadzenia biura podróży w związku z zablokowaniem kont bankowych i odebraniem środków trwałych w postaci autobusów. Na wniosek powódki zostało wszczęte postępowanie układowe, które postanowieniem z dnia 30 lipca 2002 r. zostało umorzone z powodu braku skutecznego zwołania zgromadzenia wierzycieli. Wniosek powódki o ogłoszenie upadłości został oddalony z uwagi na art. 13 § 1 prawa upadłościowego. Wskutek niewypłacalności powódka zaprzestała prowadzenia działalności gospodarczej i została wykreślona z ewidencji działalności gospodarczej.

Strona powodowa zarzuciła pozwanemu, iż w wyniku powzięcia, po dokonanej u powódki kontroli podatkowej, błędnych i nieuzasadnionych decyzji obciążających powódkę nieistniejącymi de facto zaległościami podatkowymi oraz w wyniku wszczęcia na podstawie tychże decyzji przeciwko powódce postępowania egzekucyjnego, doprowadzone zostało do bankructwa przedsiębiorstwo powódki, a powódka poniosła szkodę. W wyniku niedozwolonego zachowania pozwanego, powódka pozbawiona została możliwości prowadzenia biura podróży, albowiem w wyniku prowadzonych przeciwko powódce postępowań windykacyjnych zablokowano jej konta bankowe, a także odebrano środki trwałe w postaci autobusów. Powyższe niezawinione przez powódkę okoliczności doprowadziły do powstania po stronie

powodowej szkody majątkowej, na którą składają się: utracone w latach 2002-2007 zyski, które pozwana osiągałaby prowadząc dalej działalność gospodarczą; realne koszty poniesione przez powódkę w związku ze zwrotem użytkowanych autokarów, a także wartość spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu obciążonego w całości zajęciami w toku prowadzonych przeciwko powódce egzekucji.

W zakresie żądania zapłaty zadośćuczynienia pieniężnego powódka twierdziła, że sytuacja związana z niewypłacalnością firmy, do której doprowadził pozwany swoim zawinionym postępowaniem, odbiła się negatywnie na jej zdrowiu. Problemy finansowe, upadłość firmy, zajęcie dorobku życia, nieodwracalność zdarzeń spowodowanych przez pozwanego, spowodowały ogromny stres, a w efekcie doprowadziły do depresji i zawału mięśnia sercowego u powódki oraz wykrycia astmy oskrzelowej. Biorąc powyższe okoliczności pod uwagę powódka domaga się zapłaty kwoty 100.000 zł, co w jej ocenie w realnym stopniu pozwoli zrekompensować krzywdy jakich doznała i związany z nimi uszczerbek na zdrowiu.

Postanowieniem z 30 września 2008r. Sąd zwolnił powódkę od kosztów sądowych (k. 202).

W odpowiedzi na pozew pozwany Skarb Państwa wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie na jego rzecz od powódki kosztów postępowania wg norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego zarzucając, że strona powodowa nie określiła, w jakich konkretnie zachowaniach pozwanego dopatruje się źródła szkody. Wskazując szereg twierdzeń, różne podstawy faktyczne i prawne powództwa H. Z. nie sprecyzowała z jakimi zachowaniami i którego statio fisci Skarbu Państwa, jakiej postaci szkoda miałyby być związana. Pozwany zakwestionował zarazem istnienie jakiegokolwiek związku przyczynowo-skutkowego między zachowaniem pozwanego, a uszczerbkiem na majątku i zdrowiu powódki. Stwierdził, że nie istnieją w ogóle podstawy odpowiedzialności, zaprzeczając także istnieniu i wysokości szkody (k.209-210).

W piśmie procesowym z dnia 26 listopada (...). jako podstawę prawną żądania powódka wskazała przepisy art. 417, 417¹ i 417² k.c. (k. 216).

Na rozprawie w dniu 18 grudnia 2008 r. pozwany zgłosił zarzut przedawnienia roszczeń powódki w zakresie szkód jakie ewentualnie powstały w czerwcu 2001 roku i październiku 2004 roku (k. 220).

Pismem procesowym z dnia 2 stycznia 2009 r. powódka sprecyzowała stanowisko w sprawie podając, że jej zdaniem bezpośredni związek przyczynowy nie polega w sprawie na tym, iż każda z wydanych decyzji i podjętych czynności egzekucyjnych wyrządziła osobną szkodę, ale wydawanie kolejnych decyzji i natychmiastowe podejmowanie na ich podstawie czynności windykacyjnych stanowiło ciąg powiązanych ze sobą zdarzeń, które doprowadziły do bankructwa przedsiębiorstwo (...). Dodatkowo powódka stwierdziła, że pomimo uchylecia decyzji organu pierwszej instancji Urząd Skarbowy w P. zajął powódce rachunek do kwoty 94.674,89 zł i cały czas naliczał odsetki za zwłokę egzekwując nienależny podatek VAT za miesiąc luty 2000 roku. W wyniku działań pozwanego, powódka nie miała nadto możliwości odliczenia i w konsekwencji zwrotu podatku VAT w wysokości 57.855,38 zł wynikającego z faktury VAT (...) z dnia 7 marca 2000 roku, wystawionej na zakup autokaru NEOPLAN. Gdyby nie wadliwa decyzja z dnia 11 czerwca 2001 roku, powódka w dalszym ciągu prowadziłaby działalność gospodarczą, osiągając z niej zyski pozwalające na spłatę zobowiązań związanych z umowami kredytowymi i leasingowymi, a także podatkami. Wedle twierdzeń powódki, nie zachodziła żadna dodatkowa okoliczność, która wskazywałaby na konieczność zamknięcia firmy powódki. Działania pozwanego doprowadziły do upadku firmy powódki, tragicznego pogorszenia jej sytuacji majątkowej, życiowej i zdrowotnej, utraty źródła utrzymania, a nawet mieszkania. Odnosząc się do zarzutu przedawnienia pełnomocnik powódki stwierdził, że zarzut ten nie dotyczy w żadnym wypadku roszczeń niemajątkowych powódki związanych z utratą zdrowia, jak również roszczeń dotyczących utraconych korzyści po ogłoszeniu upadłości firmy za lata 2002-2007. Co do pozostałych roszczeń pełnomocnik powódki wskazał, że doszło do przerwania biegu przedawnienia. Powódka złożyła bowiem w dniu 17 lipca 2007 roku do Sądu Rejonowego w Poznaniu wniosek o zawezwanie do próby ugodowej. Wniosek ten został jednak odrzucony przez Sąd ze względu na błędne określenie strony przeciwnej. W ocenie pełnomocnika powódki, na sądzie w postępowaniu pojednawczym spoczywał obowiązek właściwego pouczenia powódki działającej bez profesjonalnego pełnomocnika co do prawidłowego

określenia strony przeciwnej, którego to obowiązku sąd nie wypełnił. Mimo odrzucenia wniosku o zawiązanie do próby ugodowej, ze względu na okoliczności sprawy zarzut przedawnienia jest niezgodny z zasadami współzycia społecznego (k.223-227).

Strona pozwana w piśmie procesowym z dnia 17 stycznia 2009 r. nadal domagała się oddalenia powództwa w całości. Pozwany powołując się przy tym na zarzut przedawnienia stwierdził, że nie jest on sprzeczny z zasadami współzycia społecznego. Zaznaczył przy tym, że za bezskuteczny uznać należy wniosek powódki o zawiązanie do próby ugodowej, bowiem wniosek ten w ogóle nie był skierowany do pozwanego Skarbu Państwa, a nadto został odrzucony przez sąd i jako taki nie spowodował żadnych skutków, w tym przerwania biegu terminów przedawnienia. Pozwany stwierdził, że zajęcie rachunku bankowego, na które powołuje się powódka, cofnięte zostało w dniu 30 października 2001 roku. Wypowiedzenie umowy rachunku bankowego nastąpiło natomiast dopiero z dniem 3 grudnia 2001 roku. W wypowiedzeniu jako przyczynę rozwiązania umowy wskazano utrzymujący się zanik obrotów. W okresie kiedy dokonano zajęcia na koncie powódki figurowało już zadłużenie w wysokości ok. 65.000 zł z tytułu kredytu hipotecznego. Pozwany stwierdził, że zajęcie komornicze z wypowiedzeniem umowy rachunku bankowego nie może mieć nic wspólnego. Pozwany zarzucił zarazem, że zajęcie spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu było efektem niezapłaconych kredytów, nie zaś rozliczeń podatkowych. Zdaniem pozwanego, szkoda w postaci wpłat na autokary nie została przez powódkę w żaden sposób udokumentowana. W przedłożonych przez H. Z. pismach brak jakichkolwiek dowodów na wypowiedzenie umów leasingowych. Dodatkowo niezrozumiałe dla pozwanego jest wliczenie do szkody opłat z tytułu licencji na autokary, skoro opłaty te stanowiły koszty niezbędne dla prowadzenia działalności gospodarczej powódki i byłyby poniesione bez względu na działania pozwanego. Zdaniem pozwanego, znaczna część szkody w ogóle nie została przez powódkę udowodniona, a pozostałe elementy wskazywanej szkody nie pozostają w adekwatnym związku przyczynowym z zachowaniem pozwanego. Wydana przez organy podatkowe decyzja może być jedynie jedną z wielu przyczyn problemów finansowych powódki (k.272-278).

Postanowieniem z dnia 27 maja 2009 r. Sąd określił statio fisci Skarbu Państwa w niniejszym procesie i ustalił, że pozwany jest reprezentowany przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w P. i Dyrektora Izby Skarbowej w P. (k. 376).

Wyrokiem częściowym z dnia 9 października 2009 r. Sąd Okręgowy w (...) oddalił powództwo co do kwoty 300.186,61 zł uwzględniając zarzut przedawnienia w tej części (k. 406).

Wyrokiem z dnia 13 stycznia 2010 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację powódki (k. 453). Sąd Apelacyjny podzielił zapatrywanie Sądu I Instancji co do tego, iż roszczenie powódki w zakresie kwoty 300.186,61zł uległo przedawnieniu.

Na skutek skargi kasacyjnej powódki Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 10 listopada 2010 r. uchylił zaskarżony wyrok Sądu Apelacyjnego w (...) i przekazał temu Sądowi sprawę do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego (k. 494-500). Sąd Najwyższy podkreślił, że wbrew odmiennemu stanowisku orzekających w przedmiotowej sprawie sądów przyczyny odrzucenia wniosku powódki o zawiązanie pozwanego do próby ugodowej podlegały ocenie w świetle przesłanek określonych w art. 5 kc. W uznaniu Sądu Najwyższego zaistniały w niniejszej sprawie podstawy do zastosowania art. 5 kc dla nieuwzględnienia zarzutu przedawnienia.

Wyrokiem z dnia 9 marca 2011 r. Sąd Apelacyjny w (...) uchylił wyrok Sądu Okręgowego w (...) z dnia 9 października 2009 r. i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego i kasacyjnego (k. 508). Sąd II instancji wskazał w uzasadnieniu swojego wyroku, iż podniesiony przez pozwanego zarzut przedawnienia należy uznać za bezskuteczny jako podniesiony z nadużyciem tego uprawnienia w rozumieniu art. 5 kc. Wobec tego, iż Sąd I instancji oddalając powództwo z powołaniem się na przedawnienie, w ogóle nie przystąpił do badania podstawy faktycznej i prawnej roszczenia objętego wyrokiem częściowym, nie została rozpoznana istota sprawy, co z kolei skutkowało uchynieniem orzeczenia i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania tutejszemu Sądowi.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powódka H. Z. od 1989 r. prowadziła działalność gospodarczą pod nazwą Biuro Organizacji (...) w P.. W działalności tej wykorzystywane były autobusy, nabyte przez powódkę w drodze umów sprzedaży i w wyniku zawarcia umów leasingowych. Pod koniec 1989 r. powódka zakupiła autobus Autosan, częściowo na kredyt. W 1991 r. zakupiła autobus J.. Przedsiębiorstwo rozwijało się, a obroty były wysokie. W 1998 r. powódka sprzedała autobus Autosan, gdyż zwiększyło się zapotrzebowanie na wyjazdy zagraniczne, co wiązało się z potrzebą nabycia pojazdu wyższej klasy. Do obsługi wycieczek krajowych został przeznaczony autobus J..

Dowód: zeznania powódki k. 401-403, 529-533, 1100-1105

W dniu 16 marca 1999 r. powódka zawarła ze spółką (...) Sp. z o.o. w B. umowę kupna – sprzedaży nr (...), której przedmiotem był używany autokar marki NEOPLAN typ N 316 SHD. Cena autobusu wynosiła równowartość w polskich złotych kwoty 450.000 DEM plus 22% VAT. Na używany na podstawie umowy leasingu autokar powódka uzyskała w dniu 10 czerwca 1999 r. koncesję nr o- (...) na wykonywanie międzynarodowego transportu drogowego w zakresie przewozu osób z zasięgiem na wszystkie kraje.

Dowód: umowa kupna – sprzedaży nr (...) z dnia 16 marca 1999 r. (k. 71-74), koncesja z dnia 10 czerwca 1999 r. (k. 56)

W dniu 27 kwietnia 1999 r. powódka zawarła z (...) Sp. z o.o. z siedzibą w R. umowę leasingu nr (...), na podstawie której miała odpłatnie używać autokar NEOPLAN N 316 SHD nr rej. (...), nr nadwozia (...) przez okres 60 miesięcy. Autokar w dniu zawarcia umowy przedstawiał wartość 557.119,66 DEM, wstępna opłata leasingowa wynosiła 5% wartości przedmiotu leasingu. Opłata za koncesję udzieloną na ten autobus wyniosła 10.500 zł.

Dowód: umowa leasingu nr (...) z dnia 27 kwietnia 1999 r. (k. 57-60 i 331-334), harmonogram wnoszenia opłat leasingowych (k. 61-63), specyfikacja T 99/03 (k. 68-70), oferta wykupu pojazdu z dnia 27 kwietnia 1999 r. (k. 77), upoważnienie do użytkowania pojazdu z dnia 27 maja 1999 r. (k. 76), dowód rejestracyjny pojazdu (k. 78), protokół przekazania przedmiotu leasingu z dnia 27 kwietnia 1999 r. (k. 79 i 335), protokół zdawczo - odbiorczy z dnia 11 maja 1999 r. (k. 80), rachunek z dnia 16 czerwca 1999 r. (k. 54), polecenie przelewu z dnia 8 czerwca 1999 r. (k. 55)

W dniu 14 grudnia 1999 r. powódka zawarła ze spółką (...) Sp. z o.o. w B. kolejną umowę kupna – sprzedaży nr (...) używanego autokaru marki NEOPLAN typ N 316 SHD nr nadwozia (...) za cenę, która stanowiła równowartość w złotych polskich kwoty 312.800 DEM plus VAT. W dniu 6 września 2001 r. Ministerstwo Transportu Drogowego na autokar ten udzieliło w koncesji nr o- (...) na wykonywanie międzynarodowego transportu drogowego w zakresie przewozu osób z zasięgiem na wszystkie kraje. Za koncesję tę powódka uiściła wymaganą opłatę w wysokości 10.500 zł.

Dowód: umowa z dnia 14 grudnia 1999 r. (k. 41-44), koncesja z dnia 6 września 2001 r. (k. 39-40), polecenia przelewu (k. 45-46)

W dniu 28 grudnia 1999 r. powódka zawarła z firmą (...) sp. z o.o. w W. umowę leasingu finansowego nr (...), której przedmiotem był autobus turystyczny o wartości 88.427 (...).

Dowód: umowa leasingu z 28.12.1999 r. (k. 658-659)

W dniu 22 lutego 2000 r. firma (...) Sp. z o.o. w W. wystawiła fakturę VAT nr (...)) na kwotę 269.613,15 zł netto, dokumentującą nabycie przez firmę powódki autobusu Neoplan N 116. Podatek VAT naliczono według stawki 22% w kwocie 59.314,89zł. W tym samym dniu, spółka (...) zawarła z powódką porozumienie, zgodnie z którym transakcja z opisanej wyżej faktury zostanie zrealizowana w miesiącu marcu 2000 r., natomiast faktura (...) zostanie anulowana. Spółka zawiadomiła powódkę, iż anulowana faktura nie może stanowić dokumentu księgowego i zwróciła się o zwrot przesłanego oryginału faktury, który to dokument powódka następnie w dniu 22 lutego 2000 r. zwróciła. W dniu 7 marca 2000 r. powódka zawarła z (...) S.A. z siedzibą w K. umowę leasingu operacyjnego nr (...). Przedmiotem umowy był autokar turystyczny NEOPLAN typ 316 SHD o wartości 312.800 DEM. Leasingodawca wystawił w dniu 7 marca 2000 r. fakturę (...) na kwotę 39.081,30 zł tytułem opłaty wstępnej za autobus. W dniu 7 marca 2000 r. firma (...) Sp. z o.o. w W. wystawiła fakturę VAT nr (...) na kwotę 262.979,01 zł netto dokumentującą nabycie przez firmę powódki

autobusu Neoplan N 116. Podatek VAT naliczono według stawki 22% w kwocie 57.855,38zł. Powódka odebrała fakturę oraz autobus w dniu 10 marca 2000 r. Na używany na podstawie umowy leasingu autokar powódka uzyskała w dniu 31 lipca 2001 r. koncesję nr o- (...) na wykonywanie międzynarodowego transportu drogowego w zakresie przewozu osób z zasięgiem na wszystkie kraje.

Dowód: faktura VAT nr (...) (k. 666), umowa z dnia 7 marca 2000r. (k. 81-85), ogólne warunki leasingu operacyjnego (k. 86-95), protokół zdawczo-odbiorczy z dnia 7 marca 2000 r. (k. 96), faktura (...) z dnia 7 marca 2000 r. (k. 97), faktura VAT nr (...) z dnia 7 marca 2000 r. (k. 121), koncesja z dnia 31 lipca 2001 r. (k. 119-120), faktury VAT nr (...) (k. 121), protokół zdawczo-odbiorczy nr 3/03/2000, oświadczenie księgowej spółki (...)

W dniu 15 marca 2000 r. powódka złożyła w Urzędzie Skarbowym w P. deklarację dla podatku od towarów i usług za luty 2000 r. wskazując w niej, że dokonała w miesiącu lutym 2000 r. zakupu towarów i usług podlegających rozliczeniu na łączną kwotę 293.356 zł, w tym 269.613 zł (należność z faktury VAT nr (...)) wystawionej przez (...) Sp. z o.o. w W. w dniu 22 lutego 2000 r.) i w związku z tym należna kwota zwrotu podatku na rachunek podatnika wynosi 61.018 zł. W rejestrze zakupów prowadzonym przez powódkę na potrzeby działalności gospodarczej nie została w miesiącu lutym 2000 r. ujęta faktura VAT nr (...) z dnia 22 lutego 2000 r.

Dowód: deklaracja dla podatku VAT z dnia 11 marca 2000 r. (k. 597), protokół z kontroli przeprowadzonej w dniach 12 - 13 kwietnia 2000 r. (k. 322-325 i 693-694)

Pismem z dnia 11 marca 2000 r. (data wpływu do US w P. 15 marca 2000 r.) powódka zwróciła się do US w P. o możliwie szybki zwrot podatku VAT za miesiąc luty 2000 r. motywując prośbę brakiem środków finansowych związanych z wzięciem dwóch autokarów w leasing oraz związane z tym wydatki finansowe na opłaty wstępne, zaznaczając jednocześnie, że obecnie nie ma pracy co jest związane z sezonowością. Powódka otrzymała w dniu 31 marca 2000 r. zwrot podatku VAT w kwocie 61.018 zł za miesiąc luty.

Dowód: pismo powódki z dnia 11 marca 2000 r. (k. 657), pismo US w P. (k. 652), uzasadnienie decyzji US w P. z dnia 11 czerwca 2001 r. str. 8 (k. 37)

W lutym i marcu 2000 r. powódka przeprowadzała remont lokalu zajmowanego na biuro firmy (...). Koszty z tym związane były przez powódkę rozliczane w US w P..

Dowód: pismo powódki z dnia 11.04.2001 r. k. 661, faktury VAT k. 661v-664

W dniu 7 kwietnia 2000r. Urząd Skarbowy w P. wszczął postępowanie kontrolne w firmie powódki w zakresie podatku od towarów i usług za luty 2000 r. W dniach 12 i 13 kwietnia 2000 r. US w P. przeprowadził kontrolę w firmie powódki. W toku kontroli ustalono na podstawie przedłożonego przez powódkę rejestru zakupów, że nie została w nim ujęta m.in. faktura VAT nr (...) z dnia 22 lutego 2000 r., a tym samym, że rejestr zakupów nie został podliczony prawidłowo. W dniu 4 maja 2000 r. US w P. zarządził kontrole krzyżowe podmiotów współpracujących z firmą powódki, w tym (...) spółka z o.o. w W.. Kontrole nie stwierdziły nieprawidłowości u tych podmiotów.

Dowód: upoważnienie do kontroli z dnia 7 kwietnia 2000 r. (k. 695), protokół z kontroli przeprowadzonej w dniach 12 - 13 kwietnia 2000 r. (k. 322-325 i 693-694), pismo US z dnia 4 maja 2000 r. (k. 673, 691, 692v), pismo US w Z. z dnia 15 maja 2000 r. (k. 690), pismo US w R. z dnia 23 maja 2000 r. (k. 692), protokół z kontroli US (...) z dnia 12 lutego 2001 r. (k. 665-668)

W dniu 21 kwietnia 2000 r. powódka złożyła w Urzędzie Skarbowym w P. deklarację dla podatku od towarów i usług za marzec 2000 r. wskazując w niej, że dokonała w miesiącu marcu 2000 r. zakupu towarów i usług podlegających rozliczeniu na łączną kwotę 64.998 zł i w związku z tym należna kwota zwrotu podatku na rachunek podatnika wynosi 14.928 zł. W rejestrze zakupów za marzec 2000 r. nie została ujęta ani faktura VAT nr (...) z dnia 22 lutego 2000 r. ani faktura VAT nr (...) z dnia 7 marca 2000 r. Powódka otrzymała w dniu 5 maja 2000 r. zwrot podatku VAT w kwocie 14.928 zł za miesiąc marzec.

Dowód: deklaracja dla podatku VAT z dnia 21 kwietnia 2000 r. (k. 594), rejestr zakupów za marzec 2000 r. (k. 678-679), uzasadnienie decyzji US w P. z dnia 11 czerwca 2001 r. str. 8 (k. 37)

W dniu 17 sierpnia 2000 r. powódka nabyła spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu położonego w P. finansowane do kwoty 68.000 zł z kredytu bankowego hipotecznego zaciągniętego w (...) SA, w którym powódka miała rachunek bankowy wykorzystywany również na potrzeby działalności gospodarczej, w ratach malejących, płatnych co miesiąc w kwocie po około 1.500 zł.

Dowód: umowa sprzedaży z dnia 17 sierpnia 2000 r. (k. 133-136), zeznania powódki k. 401-403, 529-533, 1100-1105

W dniu 4 września 2000 r. powódka zwróciła leasingodawcy przedmiot leasingu w postaci autobusu Neoplan N 316 SHD nr rej. (...) z uwagi na wadę konstrukcyjną i rozwiązała umowę leasingu. Tym samym odpadł obowiązek uiszczania co miesiąc raty leasingowej z tego tytułu w kwocie po 20.000 zł.

Dowód: protokół zdawczo-odbiorczy k. 75, dokumenty dotyczące zwrotu autobusu (k. 897-898), zeznania powódki k. 401-403, 529-533, 1100-1105

W piśmie z dnia 9 lutego 2001 r. skierowanym do Urzędu Skarbowego w P. w dniu 13 lutego 2001 r., uzupełnionym pismem z 28 marca 2011r., powódka wniosła o przyjęcie korekt deklaracji VAT-7 za miesiąc luty i marzec 2000 r. argumentując, że podczas zeznania rocznego PIT - 36 znalazła dokumenty tj. pismo i fakturę (...) z dnia 7 marca 2000 r. z firmy leasingowej (...) spółka z o.o. w W., która to faktura została anulowana, o czym dowiedziała się po złożeniu deklaracji za miesiąc luty 2000 r. Powódka podała, że wartość leasingu ujęła w księdze przychodów i rozchodów pod poz. 80 w miesiącu marcu 2000 lecz zapomniała dokonać korekty w deklaracji VAT - 7 za m-c marzec 2000. Powódka wniosła o uznanie tego błędu, sprostowanie i przyjęcie poprawionych deklaracji wraz z należnymi odsetkami od powyższego błędu rachunkowego. Jednocześnie powódka złożyła korektę deklaracji VAT-7 za luty 2000r., w której zmniejszono kwotę podatku naliczonego o wartość podatku od zakupionego wg faktury (...) z 22 lutego 2000 r. środka trwałego w wysokości 59.315zł z wyliczenie kwoty podatku do zwrotu na 6.293 zł oraz korektę deklaracji VAT-7 za marzec 2000 r., w której zwiększono kwotę podatku VAT naliczonego o kwotę podatku VAT wynikającego z faktury nr (...) z dnia 7 marca 2000 r., co dawało podstawy do zwrotu podatku w kwocie 68.002 zł. Urząd Skarbowy w P. w dniu 2 marca 2001 r., wszczął kontrolę podatkową u powódki w zakresie sprawdzenia korekt w podatku od towarów i usług za luty i marzec 2000 r. Kontrola została przeprowadzona w dniach 2, 5 i 6 marca 2001 r. W toku kontroli ustalono, że powódka w lutym 2000 r. dokonała nieprawidłowych rozliczeń niektórych zakupów związanych wyłącznie ze sprzedażą opodatkowaną a nie jako zakupy związane ze sprzedażą opodatkowaną i zwolnioną od podatku, co spowodowało zawyżenie zwrotu nadwyżki podatku naliczonego nad należnym o kwotę 29 zł. Ustalono również, że powódka w rejestrze zakupów za miesiąc luty 2000 r. nie zaewidencjonowała faktury nr (...) z dnia 22 lutego 2000 r. W zakresie marca 2000 r. ustalono, że powódka dokonała nieprawidłowych obliczeń w zakresie wyszczególnionych w protokole faktur, przy czym żadna z nich nie dotyczyła umów leasingowych. W rejestrze zakupów VAT za miesiące luty i marzec 2000 r. nie figuruje nabycie autobusu za kwotę 269.613,15 zł. Pismami z dnia 21 marca 2001 r. i 5 kwietnia 2001 r. Urząd Skarbowy w P. poinformował powódkę, że nie przyjął powyższej korekty za miesiąc luty i marzec 2000 r. wobec faktu złożenia dokumentów już po wszczęciu kontroli skarbowej i powołał się na przepis art. 27 ust. 7 ustawy z 8 stycznia 1993 r. o podatku od towarów i usług. Pismem z dnia 30 marca 2001 r. powódka zgłosiła zastrzeżenia do protokołu kontroli z dnia 9 marca 2001 r.

Dowód: pismo powódki z dnia 9 lutego 2001 r. (k. 309 i 685), korekty deklaracji VAT - 7 za luty 2000 r. (k. 312-313 i 596), korekty deklaracji VAT - 7 za marzec 2000 r. (k. 310-311 i 593), upoważnienie do kontroli z dnia 2 marca 2001 r. (k. 684), protokół z kontroli przeprowadzonej w dniach 2, 5 i 6 marca 2001 r. (k. 314-321 i 680- 683), rejestr zakupów za luty 2000 r. (k. 677), rejestr zakupów za marzec 2000 r. (k. 678-679), pismo US z dnia 21 marca 2001 r. i z dnia 5 kwietnia 2001 r. (k. 591 i 588), pismo powódki z dnia 30 marca 2001 r. (k. 647), pismo US w P. (k. 652)

W dniu 4 kwietnia 2001r. Urząd Skarbowy w P. wydał postanowienie o wszczęciu w firmie powódki postępowania podatkowego w przedmiocie podatku VAT za miesiąc luty 2000r., a w dniu 24 maja 2001r. za miesiąc marzec 2000 r.

Dowód: postanowienie z dnia 4 kwietnia 2001 r. (k. 306)

W dniu 18 kwietnia 2001 r. powódka zawarła z Bankiem (...) S.A. Oddział w P. umowę nr (...) o kredyt obrotowy w rachunku kredytowym w wysokości 85.000 zł, który służyć miał na finansowanie przez powódkę majątku obrotowego związanego z pokryciem zobowiązań z tytułu bieżącej działalności przedsiębiorstwa. Powódka zobowiązana była do spłat w następujących kwotach i terminach: w dniu 30 kwietnia 2001 r. – 10.000 zł, w dniu 31 maja 2001 r. – 10.000 zł, w dniu 29 czerwca 2001 r. – 20.000 zł, w dniu 31 lipca 2001 r. – 20.000 zł, w dniu 31 sierpnia 2001 r. – 25.000 zł. zabezpieczeniem umowy było m.in. przewłaszczenie na rzecz banku autobusu marki J. (§ 12 pkt 2 umowy). Kredyt obrotowy był zaciągnięty na przygotowanie się do sezonu np. nabycie opon, przeglądy techniczne, przeglądy serwisowe, ubezpieczenia pojazdów. W poprzednich latach prowadzenia działalności powódka nie zaciągała tego typu kredytów. Z chwilą nabycia autobusów Neoplan zwiększyły się koszty jej działalności w związku z większymi kosztami eksploatacji autokarów.

Dowód: umowa z dnia 18 kwietnia 2001r. (k. 47-53), zeznania powódki k. 401-403, 529-533,1100-1105

Nadto powódka zawarła z Bankiem (...) S.A. II Oddział w P. umowę nr (...) o prowadzenie rachunków bankowych, w zakresie której możliwe było dokonywanie obciążenia rachunku bieżącego do kwoty 60.000 zł miesięcznie.

Dowód: zeznania powódki k. 401-403, 529-533,1100-1105

Powódka nie spłacała w terminie rat kredytu hipotecznego zawartego z Bankiem (...) S.A. II Oddział w P. 1 czerwca 2000r. (nr (...)). W związku z niedotrzymaniem warunków umowy upomnieniem z dnia 17 maja 2001 r. bank wezwał powódkę do zapłaty kwoty 3.025,86 zł.

Dowód: upomnienie z dnia 17 maja 2001 r. (k. 347)

W tamtym czasie powódka oprócz zobowiązań z tytułu umowy o kredyt hipoteczny (około 1.500 zł miesięcznie), umowy o kredyt obrotowy w rachunku kredytowym (z terminami płatności w dniu 31 maja 2001r. – 10.000 zł, w dniu 29 czerwca 2001r. – 20.000 zł, w dniu 31 lipca 2001 r. – 20.000 zł, w dniu 31 sierpnia 2001 r. – 25.000 zł) miała zobowiązania z tytułu umów leasingowych (4.000 zł za autobus nabyty w grudniu 2000 r. - rata płatna do 2003 r.; 15.000 zł za autobus nabyty w marcu 2000 r., raty płatne do 2004 r.) i korzystała regularnie w cyklach miesięcznych z możliwości zaciągnięcia debetu w rachunku bieżącym do kwoty 60.000 zł miesięcznie celem opłacenia np. imprez turystycznych obsługiwanych za granicą Polski. Przedsiębiorstwo powódki dysponowało w tamtym czasie trzema autobusami: Jelcz i dwa Neoplany. Powódka posiadała jeden rachunek bankowy, na którym rozliczane były transakcje firmowe i z którego pobierała koszty na swoje utrzymanie w kwocie około 3.000 zł miesięcznie. Taką kwotą na rachunku powódka dysponowała w czerwcu 2001 r. przy uwzględnieniu miesięcznych przychodów i kosztów przedsiębiorstwa.

Dowód: zeznania powódki k. 401-403, 529-533,1100-1105

Decyzją z dnia 11 maja 2001r. Urząd Skarbowy w P. pozostawił bez rozpatrzenia wnioski powódki z 28 marca 2001 r. w sprawie stwierdzenia nadpłaty w podatku VAT za miesiąc marzec 2000r.

Dowód: decyzja US w P. z dnia 11 maja 2001 r. (k. 587)

W wyniku przeprowadzonego postępowania podatkowego Urząd Skarbowy w P. w dniu 11 czerwca 2001 r. wydał decyzję nr US.PP. (...), w której określił:

- za miesiąc luty 2000 r. nadwyżkę podatku naliczonego nad należnym do zwrotu bezpośredniego w kwocie 6.223,00 zł i zaległość w podatku VAT w wysokości 54.795,00 zł wraz z odsetkami od zaległości podatkowej w kwocie 28.958,80 zł;

- za miesiąc marzec 2000 r. nadwyżkę podatku naliczonego nad należnym do zwrotu bezpośredniego w kwocie 13.498,00 zł i zaległość w podatku VAT w wysokości 1.430,00 zł wraz z odsetkami od zaległości podatkowej w kwocie 696,80 zł.

Od decyzji tej powódka w dniu 25 czerwca 2001 r. wniosła odwołanie do Izby Skarbowej w P., Ośrodek (...) w P..

Dowód: decyzja Urzędu Skarbowego w P. z dnia 11 czerwca 2001 r. nr US.PP. (...) (k. 30-38), odwołanie powódki z dnia 22 czerwca 2001r. (k. 27-28)

Od czasu wydania przez US w P. decyzji z dnia 11 czerwca 2001 r. powódka liczyła się z możliwością wszczęcia egzekucji z tego tytułu, a co za tym idzie zajęcia jej rachunku bankowego. Zrezygnowała wobec tego z zawierania umów z kontrahentami, którzy chcieli się rozliczać za pośrednictwem rachunku bankowego również w obawie przed wysokimi karami grożącymi jej jako organizatorowi turystycznemu w razie nieopłacenia należności za imprezę. Powódka nie brała udziału w przetargach bądź nie odpowiadała na składane jej zapytania ofertowe na imprezy turystyczne. Powódka nie zwracała się w tym czasie do Urzędu Skarbowego w P. o wydanie zaświadczenia o braku zaległości podatkowych. Dochód firmy generowany był zasadniczo w oparciu o wynajem na rzecz innych firm turystycznych posiadanych przez powódkę dwóch autobusów Neoplan. Na rachunku bankowym powódki znajdowały się środki w kwocie odpowiadającej stałym miesięcznym zobowiązaniom powódki z tytułu rat leasingowych, raty kredytu obrotowego, należności wobec ZUS tj. około 40.000 zł.

Dowód: zeznania powódki k. 401-403, 529-533,1100-1105

W dniu 21 września 2001 r. Urząd Skarbowy w P. wezwał powódkę do zapłaty kwoty 53.494,50 zł w terminie 7 dni.

Dowód: wezwanie z dnia 21 września 2001 r. (k. 308)

Powódka nie spłacała terminowo kredytu obrotowego ((...)) w związku z czym była wzywana do zapłaty w dniu 25 września 2001 r. kwoty 5.500 zł z odsetkami. W tym samym piśmie wskazano, że powódka nie dotrzymała warunków umowy nr (...), gdyż dokonała obciążenia rachunku bieżącego nie zapewniając na nim środków, co spowodowało wystąpienie salda ujemnego oraz nie uregulowała opłaty za prowadzenie rachunku i za telefoniczne udzielenie informacji o saldzie na rachunku. Wskazano, że nieuzgodniony debet na rachunku wynosi 27.912,58 zł, opłata za prowadzenie rachunku -150 zł, opłata za udzielenie informacji - 120 zł, opłata roczna za kartę - 120 zł, opłata za upomnienie - 100zł. Bank wskazał, że dokona zastrzeżenia wydanych do rachunku kart, obciążenia rachunku kosztami zastrzeżenia kart oraz podjęcie czynności mające na celu zwrot kart i należności w drodze postępowania egzekucyjnego.

Dowód: wezwanie do zapłaty z dnia 25 września 2001 r. (k. 379-380)

We wrześniu i październiku 2001 r. powódka nie opłacała w terminach rat leasingowych. Powódka nie zwracała się w tym czasie do Urzędu Skarbowego w P. o wydanie zaświadczenia o braku zaległości podatkowych.

Dowód: zeznania powódki k. 401-403, 529-533,1100-1105

Dyrektor Izby Skarbowej w P. w dniu 15 października 2001 r. decyzją nr (...) uchylił decyzję wydaną przez Urząd Skarbowy w P. w części dotyczącej określenia należności podatkowych za miesiąc luty 2000 r. nadwyżki podatku naliczonego nad należnym do zwrotu bezpośredniego w kwocie 13.498,00 zł i zaległości w podatku VAT w wysokości 1.430,00 zł wraz z odsetkami od zaległości podatkowej w kwocie 696,80 zł i w tym zakresie umorzył postępowanie. W pozostałym zakresie tj. w części dotyczącej określenia podatku za miesiąc marzec 2000 roku organ utrzymał w mocy decyzję wydaną w I instancji. W uzasadnieniu decyzji stwierdzono m.in., że podatnik miał prawo do złożenia deklaracji korygującej za kontrolowany okres w dniu 13 lutego 2001r., gdyż postępowanie kontrolne trwało w dniach 12-13 kwietnia 2000 r. i zostało zakończone i do dnia złożenia deklaracji korygującej nie wszczęto z urzędu postępowania podatkowego za luty 2000r. (wszczęto je 4 kwietnia 2001r.).

Dowód: decyzja Izby Skarbowej w P. Ośrodek (...) w P. z dnia 15 października 2001r. (k. 22-29)

Pismem z 26 października 2001 r. (...) SA wezwał powódkę do zapłaty niespłaconych rat kredytu z umowy nr (...) z dnia 18 kwietnia 2001 r. o kredyt obrotowy w rachunku kredytowym w kwocie 10.500 zł wraz z odsetkami z zagrożeniem, że podejmie dalsze czynności egzekucyjne. Wskazano też, że nieuzgodniony debet na rachunku wynosi 60.132,33 zł, opłata za prowadzenie rachunku -195 zł i opłata za udzielenie informacji - 120 zł, opłata roczna za kartę – 120 zł, opłata za upomnienie – 100 zł.

Dowód: wezwanie do zapłaty z dnia 26 października 2001 r. (k. 381-382)

Decyzję Dyrektora Izby Skarbowej w P. z dnia 15 października 2001 roku powódka zaskarżyła w dniu 6 listopada 2001 r. do Naczelnego Sądu Administracyjnego Ośrodek (...) w P..

Dowód: skarga powódki z dnia 5 listopada 2001r. (k. 18-21)

Na podstawie decyzji organów skarbowych posiadających przymiot natychmiastowej wykonalności wszczęta została przeciwko powódce egzekucja należności skarbowych. Urząd Skarbowy w P. w celu wyegzekwowania zaległości podatkowych wskazanych w decyzji z dnia 11 czerwca 2001 r. dokonał w dniu 22 października 2001 r. zajęcia wierzytelności z rachunku bankowego powódki w Banku (...) SA Oddział w P. na kwotę ponad 94.000 zł, w tym 53.484,50 zł tytułem podatku VAT za luty 2000 r. i 35.821,43 zł tytułem odsetek za zwłokę od tej kwoty. Należność nie została wyegzekwowana. W dniu 30 października 2001 r. US w P. wystosował zawiadomienie o zmianie wysokości zajęcia do kwoty 0 zł tytułem podatku VAT za luty 2000 r., co było jednoznaczne z cofnięciem zajęcia.

Dowód: zawiadomienie o zajęciu rachunku bankowego z dnia 22 października 2001 r. (k. 102), zawiadomienie z dnia 30 października 2001 r. o zmianie wysokości zajęcia (k. 279 i 307), zeznania powódki k. 401-403, 529-533,1100-1105

Pismem z dnia 2 listopada 2001 r. Bank (...) SA wskazał, że powódka nie uregulowała raty kapitałowo-odsetkowej kredytu hipotecznego w kwocie 1.351 zł w ustalonym terminie zgodnym z harmonogramem spłat, wobec czego zaległość wynosi 2.788,57 zł.

Dowód: pismo (...) SA z dnia 2 listopada 2001r. (k. 341)

W dniu 9 listopada 2001 r. Urząd Skarbowy w P. złożył zawiadomienie karno-skarbowe, w którym stwierdzono, iż wobec decyzji Dyrektora Izby Skarbowej, Urząd Skarbowy przyjął korektę deklaracji VAT-7 za luty 2000 r., w której podatniczka zmniejszyła kwotę zwrotu bezpośredniego, jednak nadal pozostaje zaległość w wysokości – zwrot bezpośredni wg pierwszej deklaracji dokonany przez US w P. dnia 31 marca 2000r. w wysokości 61.018 zł i zwrot bezpośredni według korekty deklaracji za luty 2000r. uznanej przez Urząd w wysokości 6.293 zł, dlatego podatniczka winna zapłacić kwotę 54.725zł.

Dowód: zawiadomienie karno-skarbowe z dnia 9 listopada 2001 r. (k. 619-623)

Upomnieniem z dnia 21 listopada 2001 r. Bank (...) SA wskazał, że powódka nie uregulowała raty kapitałowo-odsetkowej kredytu hipotecznego w kwocie 1.351 zł w ustalonym terminie zgodnym z harmonogramem spłat i wezwał do spłaty zadłużenia w łącznej kwocie 4.219 zł w terminie 7 dni pod rygorem wypowiedzenia umowy.

Dowód: pismo (...) SA z dnia 21 listopada 2001r. (k. 344)

Bank (...) S.A. w dniu 3 grudnia 2001 roku wystosował do powódki ostateczne wezwanie do zapłaty wierzytelności banku, na które składały się: wymuszony debet na rachunku bankowym w wysokości 62.149,50 zł wraz z należnymi na dzień 30 listopada 2001 r. odsetkami w kwocie 2.666,79 zł oraz opłata 100 zł za upomnienie. Zarazem Bank wypowiedział powódce umowę o prowadzenie rachunku bankowego ze względu na utrzymujący się zanik obrotów. Po wypowiedzeniu umowy rachunku bankowego powódka założyła rachunek bankowy w (...) Bank (...) SA.

Dowód: ostateczne wezwanie do zapłaty i wypowiedzenie umowy o prowadzenie rachunków bankowych z dnia 3 grudnia 2001 r. (k. 105), zeznania powódki k. 401-403, 529-533,1100-1105

W dniu 7 grudnia 2001 r. decyzją Dyrektora Izby Skarbowej w P. stwierdzono nieważność decyzji US w P. z dnia 11 maja 2001r. o pozostawieniu bez rozpatrzenia wniosku powódki z dnia 28 marca 2001 r. w sprawie stwierdzenia nadpłaty w podatku VAT za miesiąc marzec 2000 r., jako wydanej z naruszeniem prawa.

Dowód: decyzja Dyrektora IS w P. z dnia 7 grudnia 2001 r. (k. 242-244)

W dniu 7 grudnia 2001 r. US w P. wystosował do powódki wezwanie do zapłaty z tytułu podatku VAT za luty 2000 r. w kwocie 52.988,80 zł.

Dowód: wezwanie US w P. z dnia 7 grudnia 2001 r. (k. 308)

Od listopada 2001 r. powódka zaprzestała spłacania rat leasingowych. W dniu 19 grudnia 2001 r. powódka zwróciła leasingodawcy przedmiot leasingu w postaci autobusu Neoplan N 316 SHD nr rej. (...). Jako przyczynę rozwiązania umowy leasingu operacyjnego (...) z dnia 7 marca 2000 r. wskazano niewywiązywanie się z warunków umowy, bez szczególnego wskazania jakich warunków.

Dowód: protokół zdawczo-odbiorczy z dnia 19 grudnia 2001 r. (k. 328), zeznania powódki k. 401-403, 529-533,1100-1105

Decyzją z dnia 2 stycznia 2002r. US w P. odmówił powódce stwierdzenia nadpłaty w podatku VAT za marzec 2000 r. w kwocie 53.074 zł.

Dowód: decyzja US w P. z dnia 2 stycznia 2002 r. (k. 239-241)

W dniu 3 stycznia 2002 r. bank wystawił bankowy tytuł egzekucyjny, w którym wskazano, że wysokość zobowiązań pieniężnych z tytułu umowy o kredyt hipoteczny wynosi 62.207,37zł plus 3.591,42 zł z tytułu odsetek. Klauzula wykonalności na BTE została nadana postanowieniem Sądu Rejonowego(...)z dnia 13 lutego 2002 r.

Dowód: bankowy tytuł egzekucyjny nr (...) z dnia 3 stycznia 2002 r. (k. 110), postanowienie Sądu Rejonowego (...)z dnia 13 lutego 2002 r. (k. 139)

W dniu 8 stycznia 2002 r. Bank (...) SA dokonał wypowiedzenia kredytu obrotowego jako przyczynę wypowiedzenia wskazując utrzymywanie się zadłużenia przeterminowanego od dnia 5 lipca 2001 r. oraz brak spłat od dnia 7 września 2001 r. W dniu 24 stycznia 2002 r. wystawiono bankowy tytuł egzekucyjny nr 8/02 z tytułu zobowiązań z umowy o prowadzenie rachunku bankowego. Postanowieniem z dnia 18 marca 2002 r. Sąd Rejonowy (...)nadał temu tytułowi klauzulę wykonalności. Pismem z dnia 10 stycznia 2002 r. powódka zwracała się do banku o wycofanie wypowiedzenia wskazując, że oczekuje na zwrot na ten rachunek nadwyżki VAT za rok 2001 r. w kwocie 15.000 zł.

Dowód: pismo (...) SA z dnia 8 stycznia 2002r. (k. 327), bankowy tytuł egzekucyjny nr 8/02 z dnia 24 stycznia 2002 (k. 113-114), postanowienie Sądu Rejonowego (...)z dnia 18 marca 2002 r. (k. 112), pismo powódki z dnia 10 stycznia 2002 r. (k. 326)

W dniu 14 stycznia 2002 r. powódka złożyła odwołanie od decyzji odmawiającej powódce stwierdzenia nadpłaty w podatku VAT za marzec 2000r. w kwocie 53.074 zł. Pismem z 15 stycznia 2002 r. skierowanym do US w P. powódka poinformowała, że w związku z wydaniem przez Dyrektora Izby Skarbowej w P. decyzji z 15 października 2001r. nie może być mowy o istnieniu zaległości podatkowej powódki. W dniu 5 lutego 2002r. US w P. poinformował powódkę, że na karcie kontowej figuruje wymagalna zaległość w podatku VAT za luty 2000 r. w kwocie 53.223,10 zł plus odsetki. W dniu 12 lutego 2002 r. powódka złożyła do Izby Skarbowej w P. skargę na naruszenie praworządności przez US w P..

Dowód: odwołanie z dnia 14 stycznia 2002 r. (k. 573-574), pismo powódki z dnia 15 stycznia 2002 r. (k. 305), pismo US w P. z dnia 5 lutego 2002 r. (k. 303-304), skarga powódki z dnia 12 lutego 2002 r. (k. 300-301)

W dniu 21 lutego 2002 r. Bank (...) SA wezwał powódkę do wydania autobusu marki J. nr rej. (...), przewłaszczonego na zabezpieczenie na podstawie umowy o kredyt obrotowy w rachunku kredytowym. W dniu 9 kwietnia 2002 r. bank przejął na własność autobus zgodnie z umową z dnia 18 kwietnia 2001r. Pismem z dnia 9 maja 2002 r. bank poinformował powódkę, że zadłużenie zostało pomniejszone o wartość przewłaszczonego autobusu.

Dowód: wezwanie z dnia 21 lutego 2002 r. (k. 122), potwierdzenie odbioru z dnia 9 kwietnia 2002 r. (k. 123), pismo (...) SA z dnia 9 maja 2002r. k. (124)

Na podstawie tytułu wykonawczego nr SM 6 (...) wydanego przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w P. w dniu 20 lutego 2002 r. na kwotę należności głównej 52.978,80 zł tytułem podatku VAT za luty 2000 r. z odsetkami liczonymi od dnia 1 kwietnia 2000 r., opatrzonego klauzulą wykonalności z dnia 27 lutego 2002 r., dokonano w dniu 1 marca 2002 r. i 18 kwietnia 2002 r. zajęcia wierzytelności na rachunkach bankowych powódki w (...) S.A (kwota 97.835,58 zł) (...) BANK S.A. M. (kwota 90.453,04 zł).

Dowód: tytuł wykonawczy SM (...)z dnia 20 lutego 2002 r. (k. 100-101), zawiadomienia o zajęciu (k. 98-99, 103-104)

W dniu 14 marca 2002 r. Izba Skarbowa w P. wystosowała do powódki pismo, w którym stwierdzono, iż przeprowadzone postępowanie wyjaśniające potwierdziło zasadność stawianego przez powódkę w skardze zarzutu w części dotyczącej nieistnienia zaległości w zobowiązaniu w podatku VAT za luty 2000r. i braku podstaw do odmowy wydania przez US w P. zaświadczenia o niezaleganiu w tym podatku za luty 2000r.

Dowód: pismo IS w P. z dnia 14 marca 2002 r. (k. 298-299)

W piśmie z dnia 26 marca 2002 r. powódka wystosowała do Naczelnika US w P. pismo, w którym wniosła o umorzenie toczącego się postępowania egzekucyjnego i zwrot z odsetkami nienależnie zajętych kwot na rachunek bankowy w M. (...) Bank (...). Postanowieniem z dnia 28 marca 2002 r. US w P. odmówił powódce wydania zaświadczenia o niezaleganiu w podatku VAT za luty 2000 r. W dniu 5 kwietnia 2002 r. Izba Skarbowa w P., Ośrodek (...) w P. wydał decyzję utrzymującą w mocy decyzję US w P. z dnia 2 stycznia 2002r. odmawiającą powódce stwierdzenia nadpłaty w podatku VAT za marzec 2000r. w kwocie 53.074 zł. W dniu 10 kwietnia 2002r. powódka wniosła do Izby Skarbowej w P. zażalenie na postanowienie US w P. z 28 marca 2002 r. W tym samym dniu powódka wniosła do Dyrektora Izby Skarbowej w P. skargę na uporczywe naruszanie praworządności przez US w P.. Pismem z dnia 9 maja 2002r. Dyrektor Izby Skarbowej w P. stwierdził brak podstaw do twierdzenia, że powódka zalega z zapłatą zobowiązania w podatku VAT za luty 2000 r. Postanowieniem z dnia 21 maja 2002r. Dyrektor Izby Skarbowej w P. uchylił postanowienie US w P. z dnia 28 marca 2002 r. i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania temu organowi.

Dowód: pismo powódki z dnia 26 marca 2002 r. (k. 604), postanowienie US w P. z dnia 28 marca 2002 r. (k. 297), decyzja z dnia 5 kwietnia 2002 r. (k. 235-238), zażalenie powódki (k. 293-295), skarga powódki z dnia 10 kwietnia 2002 r. (k. 292), pismo Dyrektora IS w P. z dnia 9 maja 2002 r. (k. 290-291), postanowienie Dyrektora IS w P. z dnia 21 maja 2002 r. (k. 359-360)

Powódka H. Z. wystąpiła do Sądu Rejonowego (...)z wnioskiem o otwarcie postępowania układowego. Postanowieniem z dnia 12 kwietnia 2002 r. Sąd Rejonowy (...)otworzył postępowanie układowe z wniosku H. Z.. Bank (...) S.A. II Oddział w P. w dniu 8 maja 2002 r. zgłosił w postępowaniu układowym wszystkie przysługujące mu na dzień 11 kwietnia 2002 r. wobec powódki wierzytelności. Były to wierzytelności z tytułu: umowy kredytu obrotowego nr (...) w kwocie 54.045,26 zł (wartość wierzytelności pomniejszona o wartość przejętego przez Bank autobusu marki JELCZ typ PR 110 D – wartość 15.000 zł, k.122-124), wymuszonego debetu na rachunku bankowym prowadzonym na podstawie umowy nr (...) w kwocie 73.091,39 zł oraz z tytułu kredytu budowlano – hipotecznego udzielonego w na

podstawie umowy nr (...) w kwocie 71.417,25 zł. Postanowieniem z dnia 30 lipca 2002 r. Sąd Rejonowy (...)umorzył postępowanie układowe z uwagi na niestawiennictwo wymaganej liczby wierzycieli na zgromadzeniu wierzycieli.

Dowód: zgłoszenie wierzytelności z dnia 8 maja 2002 r. (k. 115-116), postanowienie Sądu Rejonowego (...)z dnia 30 lipca 2002 r. (k. 125-126)

W dniu 27 maja 2002r. Komornik Sądowy przy SR (...)w postępowaniu prowadzonym z wniosku Banku (...) SA wezwał powódkę do zapłaty należności głównej w kwocie 62.207,37 zł, odsetek 11.005,18 zł i w dniu 28 maja 2002 r. zawiadomił o wszczęciu egzekucji ze spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu należącego do powódki.

Dowód: wezwanie z dnia 27 maja 2002 r. (k. 140), zawiadomienie o wszczęciu egzekucji z dnia 28 maja 2002 r. (k. 141)

Dnia 9 stycznia 2003 r. powódka złożyła do Urzędu Miejskiego w P. wniosek o wykreślenie jej z ewidencji działalności gospodarczej. Wniosek powódki o ogłoszenie upadłości Sąd Rejonowy (...)postanowieniem z dnia 11 kwietnia 2003 r. oddalił z uwagi na brak majątku dłużnika wystarczającego chociażby na zaspokojenie kosztów postępowania. Decyzją Prezydenta Miasta P. z dnia 15 maja 2003 r. powódka została wykreślona z ewidencji działalności gospodarczej.

Dowód: wniosek powódki z dnia 9 stycznia 2003 r. (k. 132), postanowienie Sądu Rejonowego (...)z dnia 11 kwietnia 2003 r. (k. 129-130), decyzja Prezydenta Miasta P. z dnia 15 maja 2003 r. (k. 131)

W dniu 16 stycznia 2003 r. (...) sp. z o.o. wystawiła fakturę korygującą nr (...), dotyczącą umowy leasingowej nr (...). Jako przyczynę korekty wskazano rozwiązanie umowy leasingowej przed terminem za porozumieniem stron. Po rozliczeniu należności powódki z tytułu umowy leasingowej zadłużenie powódki określono na kwotę 64.131,03zł.

Dowód: faktura korygująca VAT nr (...) z dnia 16 stycznia 2003 r. (k. 117-118)

Dnia 28 stycznia 2004 r. WSA (...)umorzył postępowanie w sprawie ze skargi na decyzję Izby Skarbowej w P. z dnia 5 kwietnia 2002 r. utrzymującą w mocy decyzję US w P. z dnia 2 stycznia 2002r. odmawiającą powódce stwierdzenia nadpłaty w podatku VAT za marzec 2000r. w kwocie 53.074 zł z powodu wycofania skargi przez powódkę. W sprawie przed Wojewódzkim Sądem Administracyjnym w P. toczyło się postępowanie mediacyjne, na skutek którego Dyrektor Izby Skarbowej w P. decyzją z dnia 27 października 2004 r. nr P1-P- (...) - (...) uchylił swoją decyzję z dnia 15 października 2001 roku.

Dowód: postanowienie Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego z dnia 28 stycznia 2004r. w sprawie I(...)(k. 17), pismo Dyrektora Izby Skarbowej w P. z dnia 4 sierpnia 2004r. do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego (k. 16), decyzja z dnia 27 października 2004 roku nr P1-P- (...) - (...) Dyrektora Izby Skarbowej w P. (k. 14-15).

Po ponownym rozpoznaniu sprawy zaległości podatkowych, w dniu 23 listopada 2004 r. Dyrektor Izby Skarbowej w P. wydał decyzję nr (...), w której w całości uchylona została sporna decyzja organu pierwszej instancji z dnia 11 czerwca 2001 r. i określono, iż za miesiąc luty 2000 r. kwota nadwyżki podatku naliczonego nad należnym do zwrotu bezpośredniego wynosi 6.223,00 zł natomiast za miesiąc marzec 2000 r. kwota ta wynosi odpowiednio 63.848,00 zł. Decyzja ta okazała się decyzją ostateczną, zatem uznaną przez obydwie strony za prawidłową i obowiązującą.

Dowód: decyzja Dyrektora Izby Skarbowej w P. nr P1-P- (...) - (...) z dnia 23 listopada 2004 roku (k. 9-13)

W dniu 16 lutego 2005 r. WSA w(...)umorzył postępowanie w sprawie skargi na decyzję Izby Skarbowej w P. z 15 października 2001 r. z powodu cofnięcia skargi przez powódkę.

Dowód: postanowienie WSA z dnia 16 lutego 2005 r. (k. 610)

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. w dniu 14 grudnia 2006 r. złożył zawiadomienie o popełnieniu przez powódkę przestępstwa z art. 304 k.k. w okresie od stycznia 2002 r. do maja 2003 r. W dniu 19 kwietnia 2007 r. Prokuratura Rejonowa (...)skierowała do Sądu Rejonowego (...)w tej sprawie akt oskarżenia przeciwko H. Z..

Dowód: zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa z dnia 14 grudnia 2006 r. (k. 348-349), akt oskarżenia z dnia 19 kwietnia 2007 r. (k. 350-354)

W dniu 7 grudnia 2007 r. Komornik Sądowy Rewiru II przy Sądzie Rejonowym (...) wystosował do powódki zawiadomienie o wszczęciu egzekucji prowadzonej z wniosku (...) S.A. w W. (...) Zespół (...) w P. na podstawie tytułu wykonawczego dotyczącego zobowiązań dłużnika wynikających z umowy o prowadzenie rachunku bankowego i wezwał powódkę do zapłaty łącznie kwoty 164.865,46 zł. W toku postępowania komorniczego Bank (...) S.A. II Oddział w P. przyłączył się jako kolejny wierzyciel do prowadzonego przeciwko powódce postępowania windykacyjnego, w którym wszczęto egzekucję z nieruchomości. Na wniosek Banku (...) S.A. na podstawie tytułu wykonawczego nr (...) oraz tytułu wykonawczego nr 8/02 wszczęta została egzekucja z przysługującego powódce spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego nr (...) położonego przy ul. (...) w P., ujawnionego Kw nr (...).

Dowód: zawiadomienie o wszczęciu egzekucji z dnia 7 grudnia 2007 roku (k. 107-109), bankowe tytuły egzekucyjne nr (...) z dnia 3 stycznia 2002r. i 8/02 z dnia 24 stycznia 2002r. (k. 110-111 i k. 113-114), postanowienie Sądu Rejonowego (...) z dnia 18 marca 2002r. (k. 112), zawiadomienie Sądu Rejonowego (...) z dnia 31 stycznia 2008r. (k. 106), zgłoszenie wierzytelności (k. 115-116), protokół opisu i oszacowania k. 142-144

W dniu 18 lipca 2008 r. Naczelnik Urzędu Skarbowego w P. dokonał zajęcia świadczeń emerytalnych powódki na podstawie tytułów wykonawczych Naczelnika Urzędu Skarbowego w P. w związku z zaległościami podatkowymi za październik i listopad 2002 r. i tytułów wykonawczych (...) Oddział w P. w związku z zaległościami wobec ZUS za okres od marca 2001 r. do maja 2003 r.

Dowód: zawiadomienie o zajęciu z dnia 18 lipca 2008 r. (k. 355-358)

W latach 2000-2001 występował spadek koniunktury w branży turystycznej w Polsce. Już w 2000 r. nasiliły się objawy dekoniunktury na rynku turystyki przyjazdowej i krajowej. Załamał się obserwowany do 2000 r. trend rosnącego wahania uczestnictwa mieszkańców Polski w wyjazdach poza miejsce stałego zamieszkania. Poziom uczestnictwa mieszkańców Polski w wyjazdach turystycznych zmniejszył się także w 2001 r. do 56% - o 6,7% w stosunku do 2000 r., a znacznie poważniejsze spadki dotyczyły liczby wyjazdów urlopowo-wakacyjnych (9,4%) oraz weekendowych (18,3%). W sumie w latach 2000-2001 odnotowano spadek zarówno podróży krajowych jak i zagranicznych. Przedsiębiorstwo powódki zrealizowało dochód netto w 1999 r. na poziomie 34.228,81zł, a w 2000 r. na poziomie 2.696,06 zł, jednocześnie generując w latach 1999-2003 bardzo wysoki poziom kosztów, które stanowiły 38% przychodów w 1999 r. i 35% przychodów w 2000 r. W 2000 r. pogorszyła się rentowność działalności przedsiębiorstwa powódki w porównaniu z rokiem poprzednim, albowiem w 1999 r. rentowność sprzedaży wynosiła 3,69%, a w 2000 r. 0,46%. Jednakże w 2000 r. przedsiębiorstwo mogło bez problemów realizować usługi na rzecz przedsiębiorstw państwowych w oparciu o wygrane przetargi. W latach 2000-2001 przedsiębiorstwo osiągało podobny poziom dochodów brutto. Za okres styczeń-listopad 2000 r. wynosił on 6.675 zł, a w analogicznym okresie 2001r. - 7.456,13 zł. Wystąpiła wyższa rentowność sprzedaży - 0,88% w stosunku do roku 2000. W poszczególnych miesiącach 2001 r. firma zrealizowała mniejszy poziom przychodów ze sprzedaży niż w poszczególnych miesiącach 2000 r., jednak nie wpłynęło to negatywnie na poziom uzyskiwanych w 2001 r. dochodów.

Dowód: opinia biegłego T. K. k. 802-881 z opinią uzupełniającą k. 991-1009 i wyjaśnieniami biegłego k. 939-942

Zgodnie z zeznaniem podatkowym za 1999 r. prowadząc pozarolniczą działalność gospodarczą powódka osiągnęła przychód w wysokości 1.165,754,32 zł. Dochód pozwanej w 1999 r. wynosił przy tym 43.041,30 zł. W 2000 r. przychód wynosił odpowiednio 1.251.304,49 zł, dochód natomiast 5.814,53 zł. Średnio w latach 1999 - 2000 korzyści jakie powódka uzyskiwała z prowadzonej działalności wynosiły zatem 24.427,92 zł w skali roku (43.041,30 zł + 5.814,53 zł = 48.855,83 zł; 48.855,83 / 2 = 24.427,92 zł).

Dowód: zeznanie o wysokości osiągniętego dochodu w roku podatkowym 1999 i 2000 (k. 145-158)

Do przedsiębiorstwa powódki w 2002 r. kierowane były zapytania, zamówienia i zaproszenia do składania ofert dotyczące organizowania wycieczek: od ZUS dnia 5 kwietnia 2002 r., od Rejonowego Urzędu Pocztowego w P. dnia 2 maja 2002 r., od Urzędu Kontroli Skarbowej w P. dnia 9 lipca 2002 r. i od Wojewódzkiego Urzędu Pracy w P. z dnia 24 maja 2002 r.

Dowód: zapytania ofertowe (k. 159-163, 164-169, 170-171 i 172-183)

Wnioskiem z dnia 16 lipca 2007 r. złożonym do Sądu Rejonowego w Poznaniu powódka wystąpiła o zawezwanie do próby ugodowej wskazując jako przeciwnika wniosku Dyrektora Izby Skarbowej w P.. Zawezwanie odnosiło się do kwoty 309.972,21 zł z tytułu szkody w majątku powódki poniesionej na skutek wydawanych błędnie decyzji administracyjnych. H. Z. w uzasadnieniu zawezwania do próby ugodowej podała, że na żadaną we wniosku kwotę składają się: poniesione przez nią koszty, utracone korzyści, a także zadośćuczynienie za doznaną krzywdę i naruszenie dóbr osobistych. Sąd wezwał powódkę do prawidłowego oznaczenia przeciwnika wniosku w sposób umożliwiający przyjęcie, że jest to podmiot mający zdolność prawną, pouczając jednocześnie, że zdolności takiej nie ma wymieniony we wniosku Dyrektor Izby Skarbowej. Powódka wykonując wezwanie sądu jako przeciwnika wniosku wskazała Naczelnika Urzędu Skarbowego i (...) Urząd Skarbowy. Postanowieniem z dnia 3 października 2007 r. Sąd odrzucił wniosek o zawezwanie do próby ugodowej argumentując, że pomimo wezwania powódka nie określiła w sposób prawidłowy przeciwnika wniosku - nadal wskazywała na stronę nie mającą zdolności prawnej. Powódka zaskarżyła postanowienie, jej zażalenia nie uwzględnił jednak Sąd Okręgowy (...)Wydział II Cywilny – Odwoławczy w sprawie o sygn. akt (...)

Dowód: wniosek powódki z dnia 16 lipca 2007r. o zawezwanie do próby ugodowej (k. 252-254), pismo Sądu Rejonowego w(...)z dnia 24 lipca 2007r. (k. 255), pismo powódki z dnia 2 sierpnia 2007r. (k. 256-257), postanowienie Sądu Rejonowego w (...) z dnia 3 października 2007r. (k. 258-259), zażalenie powódki z dnia 15 października 2007r. (k. 260-262), postanowienie Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 4 marca 2008r. (k. 267-268)

O decyzji z dnia 27 października 2004 r. powódka dowiedziała się pod koniec miesiąca listopada 2004r. W postępowaniu administracyjnym powódka była reprezentowana przez kwalifikowanego pełnomocnika – radcę prawnego, którego współpraca z powódką zakończyła się z dniem zakończenia spraw przed NSA. Powódka była autorką wniosku o zawezwanie do próby ugodowej, zażalenie na postanowienie Sądu o odrzuceniu wniosku sporządziła przy pomocy Fundacji Aumillera. Powódka wiedziała, że aby jej roszczenie nie uległo przedawnieniu ma 3 lata na skierowanie sprawy do Sądu bowiem знаła przepisy w tym zakresie w związku z prowadzeniem działalności gospodarczej, a dodatkowo o prawie skierowania roszczenia odszkodowawczego rozmawiała ze swoim ówczesnym pełnomocnikiem. Powódka prowadziła działalność gospodarczą sama, nie toczyła w tym czasie sporów sądowych. Firmę powódka zlikwidowała w miesiącu maju 2003 r., a od miesiąca czerwca 2003 r. przeszła na emeryturę. Powódka z wykształcenie jest ekonomistką, świadczyła pracę m.in. głównego księgowego, zna konsekwencje niedochowania terminów procesowych. W miesiącu maju 2004 r. z powodu skazania wyrokiem karnym na karę 2 tygodni więzienia za nieopłacanie składek ZUS, zamienioną na dozór kuratora, powódka była w złym stanie psychicznym.

Dowód: zeznania powódki k. 401-403, 529-533,1100-1105

Powódka w okresie od dnia 28 października 2007 r. do dnia 1 października 2007r. przebywała na Oddziale (...) B. w B. z powodu zaawansowanych zmian zwyrodnieniowych stawu kolanowego prawego z ubytkami chrząstki i uszkodzeniem rogu tylnego łąkotki przyśrodkowej, podczas którego w dniu 29 października 2007r. wykonano jej zabieg operacyjny. Ze względu na astmę oskrzelową H. Z. w dniu 14 sierpnia 2008 r. kierowana była do poradni specjalistycznej. Powódce wykonano badania diagnostyczne: w dniu 3 marca 2008 roku – echo serca, badania EKG wykonane w dniu 16 lipca 2008r. Z treści zaświadczenia lekarskiego o stanie zdrowia z dnia 14 maja 2008 r. wynika, że powódka cierpi na zmiany zwyrodnieniowe prawego stawu kolanowego, a także na nadciśnienie tętnicze, chorobę niedokrwinną mięśnia sercowego (przebyty zawał) oraz astmę oskrzelową. Powódka w okresie od dnia 3 października 2008r. do dnia 10 października 2008r. przebywała na Oddziale Kardiologicznym Szpitala (...) w P. celem wykonania planowej koronarografii, wszczepienia stentu metalowego, po którym to zabiegu wystąpił między innymi wstrząs kardiogeny.

Powódka opuściła szpital w stanie „zadowolającym”. W dniu 28 grudnia 2008 r. powódka została przyjęta na Oddział Ratunkowy Szpitala (...) w P. z powodu dychawicy oskrzelowej, z którego została zwolniona tego samego dnia po wdrożonym leczeniu doraźnym.

Dowód: karta informacyjna z dnia 1 października 2007r. SPZOZ Wojewódzkiego Publicznego Szpitala im. (...) B. w B. (k. 245), skierowanie z dnia 14 sierpnia 2008 roku (k. 184), badania diagnostyczne z dnia 3 marca 2008 roku – echo serca i badania EKG wykonane w dniu 16 lipca 2008 r. (k. 185-190), zaświadczenie lekarskie o stanie zdrowia z dnia 14 maja 2008 roku (k. 191-192), karta informacyjna Szpitala (...) w P. (k. 246-251), karta informacyjna Szpitala (...) w P. (k. 383)

Sąd dał wiarę zgromadzonym w aktach sprawy dokumentom, mając w szczególności na względzie, iż żadna ze stron nie kwestionowała ich wiarygodności, ani też nie naprowadziła żadnych środków dowodowych, które mogłyby tę wiarygodność podważyć.

Uwagi powyższe nie dotyczą protokołu zdawczo - odbiorczego datowanego na 1 kwietnia 2001 r. na k. 329 akt sprawy i umowy kupna sprzedaży (...) datowanej na 15 czerwca 2000 r. na k. 336-304 akt sprawy. Odpowiedniki tych dokumentów, z innymi datami ich zawarcia - odpowiednio 4 września 2000 r. i 16 marca 1999 r. - znajdują się w aktach sprawy na k. 75 i 71-74. Powódka w tym zakresie nie potrafiła wyjaśnić dlaczego dokumenty stwierdzające te same zdarzenia posiadają różne daty, natomiast na podstawie całokształtu zeznań powódki i innych dokumentów zgromadzonych w sprawie można było ustalić prawidłowe daty, w których miały miejsce czynności prawne, których potwierdzeniem miały być te dokumenty.

Sąd co do zasady dał wiarę zeznaniom powódki w odniesieniu do okoliczności faktycznych przedmiotowej sprawy, albowiem znalazły one poparcie w dowodach z dokumentów, które przeprowadzono w sprawie. Ocena wiarygodności zeznań powódki w sposób oczywisty nie dotyczy dokonywanej przez powódkę interpretacji faktów, z których wywodzi korzystne dla siebie skutki prawne, w szczególności stwierdzeń, że przyczyną upadku przedsiębiorstwa powódki było działanie Urzędu Skarbowego w P.. Podobnie stwierdzenie to nie dotyczy oceny powódki, że i powódka jako osoba fizyczna i przedsiębiorstwo (...) były w dacie wydania decyzji Urzędu Skarbowego w P. z dnia 11 czerwca 2001 r. w dobrej kondycji finansowej. Oceny te stoją w sprzeczności z ustaleniami faktycznymi poczynionymi na podstawie dokumentów w postaci pisma powódki z dnia 11 marca 2000 r. oraz wezwań Banku (...) SA z dnia 17 maja 2001 r. i 25 września 2001 r. do zapłaty zaległości z tytułu kredytu hipotecznego i kredytu obrotowego, a także zeznaniami samej powódki, w których przedstawiła ona sposób funkcjonowania, a przede wszystkim finansowania działalności firmy.

Sąd nie dał wiary tej części zeznań powódki, w której twierdziła ona, że nie brała udziału w przetargach i nie odpowiadała na zapytania ofertowe już w czerwcu 2001 r. z uwagi na świadomość, że nie może przedstawić w toku procedury przetargowej wymaganego przepisami prawa zaświadczenia z Urzędu Skarbowego o braku zaległości podatkowych. Przedstawione przez powódkę na poparcie tych twierdzeń dokumenty dotyczyły przetargów i zapytań ofertowych z 2002 r., a nie 2001 r. Ponadto logicznym jest, że gdyby takie zaświadczenie było od powódki wymagane to wystąpiłaby o nie do US w P.. Tymczasem w dokumentacji organu podatkowego ani w dokumentach przedstawianych przez powódkę nie ma takich wniosków powódki. W dokumentach tych znajdują się jedynie wnioski powódki o stwierdzenie, że posiada nadpłatę z tytułu podatku VAT za luty 2000 r. i wydania takiego dokumentu Urząd Skarbowy w P. bezzasadnie powódce odmawiał. W tej części zeznania powódki jawią się jako przygotowane na potrzeby niniejszego procesu celem wykazania nieprawidłowych działań pozwanego, które miały doprowadzić do upadku przedsiębiorstwa powódki.

Ta sama argumentacja odnosi się do zeznań powódki, że leasingodawca zażądał od niej przedstawienia zaświadczenia o braku zaległości podatkowych we wrześniu bądź październiku 2001 r. Po pierwsze ta ostatnia okoliczność nie została wsparta żadnymi dowodami z dokumentów, a z samych zeznań powódki wynika, że wypowiedzenie umowy leasingowej w listopadzie 2001 r. nastąpiło w związku z niespłacaniem rat leasingowych, a nie z powodu nieprzedstawienia zaświadczenia o braku zaległości podatkowych.

Niezależnie od powyższego zeznania powódki w zakresie niezakwestionowanym przez Sąd miały jednak, wraz z opinią biegłego sądowego, zasadnicze znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy.

W sprawie sporządzona została opinia biegłego z zakresu rachunkowości i finansów. Zadaniem biegłego było ustalenie czy istnieje związek przyczynowo-skutkowy pomiędzy wydaniem decyzji z dnia 11 czerwca 2001 r. i kolejnych decyzji kwestionowanych przez powódkę a zaprzestaniem prowadzenia działalności gospodarczej przez powódkę. Po stwierdzeniu, że taki związek istnieje, biegły miał określić wysokość strat poniesionych przez powódkę oraz wysokość korzyści, jakie mogłaby osiągnąć, gdyby nie doszło do wydania kwestionowanych decyzji podatkowych.

Jakkolwiek kwestia adekwatnego związku przyczynowego jest kwestią należącą do oceny prawnej a nie sfery ustalania faktów, to opinia biegłego dokonana po analizie działalności Biura Organizacji Usług (...) prowadzonego przez powódkę – przychodów, kosztów i dochodów, jak również analizy branży turystycznej w latach 2000-2007 przedstawia najistotniejsze czynniki mające wpływ na weryfikację czy związek opisany w tezie dowodowej wystąpił czy też nie. W tym kontekście ostateczny wniosek biegłego, iż postępowanie podatkowe prowadzone przez Urząd Skarbowy w P. w okresie od 4 kwietnia 2001r. do 15 maja 2003 r. nie wpłynęło na pogorszenie się sytuacji płatniczej przedsiębiorstwa powódki i w konsekwencji na jego upadłość, albowiem do upadłości tej doprowadziły inne czynniki dał podstawę do ustalenia przez Sąd, że między działaniami Urzędu Skarbowego w P. rozpoczętymi decyzją z 11 czerwca 2001r., którym istotnie można zarzucić nieprawidłowości a zaprzestaniem prowadzenia działalności gospodarczej przez powódkę nie zachodzi adekwatny związek przyczynowy.

W ocenie Sądu opinia sporządzona przez biegłego w wystarczający sposób wyjaśnia zagadnienia wymagające wiadomości specjalnych, jest jasna logiczna i spójna, dlatego też Sąd podzielił płynące z niej wnioski bez konieczności powoływania kolejnego biegłego. Przyjmuje się, że tylko w wypadku jeżeli występuje rozbieżność, niepełność lub niejasność opinii, a materiał dowodowy nie daje podstawy do oparcia się wyłącznie na opinii jednego biegłego, sąd powinien wyjaśnić zachodzące w ich opiniach sprzeczności bądź też zażądać dodatkowej opinii innych biegłych (por. orzeczenie SN z dnia 18 czerwca 1952 r., C 1108/51, NP 1953, nr 10, s. 93; postanowienie SN z dnia 29 czerwca 1973 r., I CR 271/73, LEX nr 7277; wyrok SN z dnia 15 lutego 1974 r., II CR 817/73, LEX nr 7404; uzasadnienie wyroku SN z dnia 30 listopada 1999 r., II UKN 220/99, OSNP 2001, nr 6, poz. 204; uzasadnienie wyroku SN z dnia 10 lutego 2000 r., II UKN 399/99, OSNP 2001, nr 15, poz. 497; uzasadnienie wyroku SN z dnia 8 lutego 2002 r., II UKN 112/01, OSNP 2003, nr 23, poz. 580). Nie można przyjąć, iż sąd zobowiązany jest dopuścić dowód z kolejnych biegłych w każdym przypadku, gdy złożona opinia jest niekorzystna dla strony (zob. wyrok SN z dnia 15 lutego 1974 r., II CR 817/73, LEX nr 7404; wyrok SN z dnia 18 lutego 1974 r., II CR 5/74, LEX nr 7407; wyrok SN z dnia 15 listopada 2001 r., II UKN 604/00, PPIPS 2003, nr 9, poz. 67). Potrzeba dopuszczania kolejnych biegłych powinna zatem wynikać z okoliczności sprawy, a nie z samego niezadowolenia strony z dotychczasowej złożonej opinii (por. wyrok SN z dnia 5 listopada 1974 r., I CR 562/74, LEX nr 7607; uzasadnienie wyroku SN z dnia 4 sierpnia 1999 r., I PKN 20/99, OSNAPiUS 2000, nr 22, poz. 807; uzasadnienie wyroku SN z dnia 10 stycznia 2001 r., II CKN 639/99, LEX nr 53135). Przy czym potrzebą taką nie może być przeświadczenie strony, że dalsze wyjaśnienia biegłego pozwolą na udowodnienie korzystnej dla strony tezy (por. wyrok SN z dnia 27 czerwca 2001 r., II UKN 446/00, OSNAPiUS 2003, nr 7, poz. 182). Trafnie w judykaturze i doktrynie podkreśla się, że obowiązek powołania kolejnego biegłego powstaje wówczas, gdy strona zgłasza zasadne zastrzeżenia do opinii pisemnej lub sąd orzekający powziął wątpliwości co do elementu opinii, który może kształtować, bądź współkształtować treść rozstrzygnięcia w sprawie.

Tymczasem, w ocenie Sądu zarzuty powódki do opinii są jedynie polemiką z niekorzystną dla strony powodowej opinią biegłego. Sprowadzają się do kwestionowania stanowiska biegłego i zadawaniu mu pytań, które w ocenie strony powodowej zmuszą biegłego do zmiany stanowiska. Jednakże stanowisko biegłego jest konsekwentne, jego twierdzenia stanowcze. Biegły w wystarczający, jasny i logiczny sposób wyjaśnił wszystkie wątpliwości. Powoływanie kolejnego biegłego spowoduje jedynie przedłużanie postępowania oraz wzrost kosztów procesu, w tym kosztów opinii. Stanowisko biegłego jest bowiem stanowcze i jednoznaczne. Reasumując zdaniem Sądu opinia biegłego jest jasna, logiczna i w wystarczający sposób wyjaśnia zagadnienia wymagające wiadomości specjalnych. Sam fakt, że opinia nie

jest korzystna dla powódki nie może być podstawą do niepodzielenia jej wniosków. Drobne błędy, których dopuścił się biegły, nie zmieniają tej oceny, gdyż jak wyjaśnił biegły, nie wpływają one na ostateczne wnioski opinii.

Okoliczności, które zaś powódka chciała wykazać poprzez zgłoszony w piśmie procesowym z dnia 24 marca 2015 r. (k. 1080-1081) zostały już częściowo przez biegłego sądowego wyjaśnione (pkt I pisma), okazały się nieistotne dla rozstrzygnięcia sprawy (pkt III pisma), a w pozostałej części (pkt II pisma) miały charakter wysoce hipotetycznych ustaleń, ostatecznie zbędnych dla rozstrzygnięcia sprawy zważywszy, że w ocenie Sądu do upadku przedsiębiorstwa powódki doszło na skutek wielorakich powiązanych ze sobą przyczyn, a nie tylko działania pozwanego.

Z tych względów Sąd wniosek powódki o powołanie kolejnego biegłego postanowieniem z dnia 8 września 2015 r. oddalił (k. 1118).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W związku z podniesionym w sprawie zarzutem przedawnienia w pierwszej kolejności należy wskazać, że zgodnie z art. Art. 398²⁰ k.p.c. sąd, któremu sprawa została przekazana na skutek rozpoznania skargi kasacyjnej, związany jest wykładnią prawa dokonaną w tej sprawie przez Sąd Najwyższy.

W niniejszej sprawie Sąd Najwyższy dokonał wykładni art. 5 k.c. w kontekście nadużycia przez pozwanego uprawnienia do podniesienia w sprawie zarzutu przedawnienia wprost stwierdzając, że w sprawie zachodziły podstawy do zastosowania art. 5 k.c. dla nieuwzględnienia tego zarzutu.

Zważywszy, że dalsze postępowanie dowodowe nie wniosło w tym zakresie żadnych nowych okoliczności faktycznych Sąd rozpoznający obecnie sprawę był tą wykładnią związany. Tym samym należało stwierdzić, że w okolicznościach faktycznych niniejszej sprawy podniesiony przez pozwanego zarzut przedawnienia narusza zasady współzycia społecznego w postaci zasady zaufania obywatela do działania aparatu państwowego i przystąpić do merytorycznej oceny zgłoszonych w sprawie roszczeń.

Przechodząc do tej oceny wskazać należy, że okoliczności faktyczne sprawy w dużej mierze pozostawały między stronami bezsporne. Sporne było czy działanie pozwanego w związku z wszczęciem postępowania egzekucyjnego - podatkowego było działaniem bezprawnym, jak wywodziła powódka, czy decyzje wymiarowe, wydane przez pozwanego, które następnie zostały uchylone były przyczyną szkody w majątku powódki bądź podstawą do przyznania zadośćuczynienia.

Jako podstawę prawną roszczeń powódki, jej pełnomocnik wskazywał art. 417, 417¹ i 417² k.c. Stąd wstępnie wskazać trzeba, że zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych ustaw (Dz.U. Nr 162, poz. 1692 ze zm.; dalej ustawa zmieniająca KC z 17 czerwca 2004 r.), która weszła w życie z dniem 1 września 2004 r., do zdarzeń i stanów prawnych powstałych przed 1 września 2004 r. stosuje się, między innymi, art. 417 k.c. w brzmieniu obowiązującym przed tym dniem. Od tego dnia w art. 417 k.c. przewidziana jest odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną za niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej. Z kolei przed 1 września 2004 r. na podstawie art. 417 § 1 k.c. - wedle ówczesnego brzmienia art. 417 KC - Skarb Państwa ponosił odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przez funkcjonariusza państwowego przy wykonywaniu powierzonej mu czynności (w art. 417 § 2 KC zawarta była definicja funkcjonariusza państwowego). Przepisy art. 417¹ i 417² k.c. weszły w życie z dniem 1 września 2004 r. i działają tylko prospektywnie, wobec czego nie mogą znajdować zastosowania w niniejszej sprawie. Artykuł ten został dodany do kodeksu cywilnego ustawą z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych ustaw, zaś jak już wskazywano wyżej - do zdarzeń i stanów powstałych przed dniem wejścia w życie zastosowanie znajdował art. 417 w brzmieniu sprzed tej daty.

W sprawie, zdaniem Sądu, nie mają również zastosowania przepisy art. 260 i 261 Ordynacji podatkowej.

Art. 260 Ordynacji podatkowej w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2007 r., nadanym ustawą z dnia 16 listopada 2006 r. o zmianie ustawy - Ordynacja podatkowa oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2006 r. Nr 217,

poz. 1590) stanowi, że do odpowiedzialności odszkodowawczej stosuje się przepisy prawa cywilnego. Zgodnie z art. 5 ustawy nowelizującej, sprawy odszkodowań wszczęte i niezakończone przez organy podatkowe oraz przez organy kontroli skarbowej przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy podlegają umorzeniu. W sprawach tych powództwo do sądu powszechnego można wnieść do czasu przedawnienia roszczeń odszkodowawczych, zgodnie z przepisami prawa cywilnego. Do okresu przedawnienia nie wlicza się czasu trwania umorzonego postępowania, o którym mowa w ust. 1.

Regulacja ta nie odnosi się do stanu faktycznego niniejszej sprawy, która nie była poprzedzona administracyjnym postępowaniem odszkodowawczym. Nie zachodziły podstawy prawne dla dochodzenia przez powodową spółkę odszkodowania w tym trybie, a to ze względu na uprzednio obowiązujące brzmienie art. 260 Ordynacji podatkowej, który stanowił w § 1 i 2, że stronie, która poniosła szkodę na skutek wydania decyzji, która następnie została uchylona w wyniku wznowienia postępowania lub stwierdzono nieważność tej decyzji, służy odszkodowanie za poniesioną stratę i utracone korzyści, chyba że przesłanki, które uzasadniają uchylenie decyzji lub stwierdzenie jej nieważności, powstały z winy strony, a przepis § 1 stosuje się również, jeżeli szkoda została poniesiona wskutek uchylenia decyzji w wyniku wznowienia postępowania lub stwierdzenia nieważności decyzji (pkt 1) i decyzji nie można uchylić lub stwierdzić jej nieważności z przyczyn wymienionych w art. 245 § 1 pkt 3 lit. b lub w art. 247 § 2 (pkt 2).

Z treści przytoczonej normy jasno wynika, że nie znajduje ona zastosowania w sprawie niniejszej z uwagi na to, że nie zachodzą wymienione tam przesłanki odnoszące się do faktu uchylenia decyzji administracyjnych w drodze nadzwyczajnych środków zaskarżenia (stwierdzenie nieważności, wznowienie postępowania). Powódka niniejszym pozwem dochodzi bowiem roszczenia o naprawienie szkody wyrządzonej przez wydanie w postępowaniu podatkowym decyzji niezgodnej z prawem, następnie uchylonej wskutek odwołania podatnika.

Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 6 lutego 2002 r. w sprawie o sygn. akt V CKN 1248/00, tekst przepisu 260 § 1 ordynacji podatkowej wyraźnie wskazuje, że jego regulacją objęte są szkody, których przyczyną była decyzja uchylona następnie w wyniku wznowienia postępowania lub stwierdzenia jej nieważności. Wznowienie postępowania podatkowego jest dopuszczalne w sprawie zakończonej decyzją ostateczną (art. 240 § 1 in princ.). Takie samo wymaganie stawia się decyzji w wypadku stwierdzenia nieważności (art. 247 § 1 in princ.). W postępowaniu odwoławczym nie dochodzi do wznowienia postępowania lub stwierdzenia nieważności, ponieważ organ drugiej instancji w razie stwierdzenia uchybień tego rodzaju uchyla zaskarżoną decyzję (art. 233 § 1 pkt 2 lit. b.).

Oceniając zatem roszczenia powódki na gruncie przepisów kodeksu cywilnego wskazać trzeba, że stan prawny regulujący odpowiedzialność Skarbu Państwa za szkody wyrządzone przez funkcjonariuszy przy wykonywaniu powierzonej czynności uległ w ostatnich latach istotnym zmianom. Można wyróżnić trzy okresy; pierwszy, „przedkonstytucyjny”, zamykający się datą 17 października 1997 r., drugi, swoisty okres przejściowy od dnia 17 października 1997 r. do dnia 31 sierpnia 2004 r., oraz trzeci, obecny stan prawny, obowiązujący od dnia 1 września 2004 r. Z art. 3 k.c. i art. 5 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy - kodeks cywilny i niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 162, poz. 1692) wynika wskazówka, jaki stan prawny należy uwzględnić przy ocenie zdarzeń zaistniałych w poszczególnych okresach. Najogólniej mówiąc, należy stosować prawo obowiązujące w chwili zaistnienia zdarzenia wywołującego szkodę. Kwestia odpowiedzialności Skarbu Państwa za szkody wynikłe z wydania i wykonania nieostatecznych decyzji administracyjnych, następnie uchylonych w okresie po wejściu w życie Konstytucji RP (17.10.1997 r.), a przed wejściem w życie ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 162, poz. 1692) wprowadzającej odpowiedzialność Skarbu Państwa na podstawie art. 417 § 1 k.c. (1.09.2004 r.), przesądzona została w uchwale siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r. w sprawie o sygn. akt III CZP 125/05 (nie publik.) oraz wyroku Sądu Najwyższego z dnia 7 lipca 2006 r. w sprawie o sygn. akt I CSK 125/06 (LEX nr 395210) odnoszącej się do decyzji podatkowych, lecz mającej walor ogólniejszy. W uchwałach tych Sąd Najwyższy stwierdził, że podstawę takiej odpowiedzialności stanowi art. 417 § 1 k.c. w zw. z art. 77 ust. 1 Konstytucji RP, wykładany zgodnie z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 4 grudnia 2001 r., SK 18/00, OTK 2001/8/256, jako nie wymagający winy funkcjonariusza. „Przepis art. 417 § 1 k.c. w związku z art. 77 ust. 1 Konstytucji, mający zastosowanie do zdarzeń i stanów prawnych powstałych przed dniem 1 września 2004 r., stanowi podstawę prawną odpowiedzialności Skarbu Państwa za szkodę wyrządzoną wydaniem i wykonaniem

nieostatecznej decyzji organu podatkowego pierwszej instancji, następnie uchylonej.” (OSNC 2006/12/194, Wokanda 2006/6/1, Biul.SN 2006/4/7, M.Prawn. 2007/16/894, LEX nr 177095).

Powódka szkody upatruje w działaniach Skarbu Państwa zapoczątkowanych decyzją z dnia 11 czerwca 2001 r., a zakończonych zasadniczo decyzją Dyrektora Izby Skarbowej w P. z dnia 23 listopada 2004 r., w której w całości uchylona została decyzja organu pierwszej instancji z dnia 11 czerwca 2001 roku i określono, iż za miesiąc luty 2000 roku kwota nadwyżki podatku naliczonego nad należnym do zwrotu bezpośredniego wynosi 6.223,00 zł natomiast za miesiąc marzec 2000 roku kwota ta wynosi odpowiednio 63.848,00 zł i która to decyzja okazała się decyzją ostateczną. Zdaniem Sądu nie można jednak dla oceny roszczeń powódki przyjąć tej ostatniej daty (23 listopada 2004 r.) skoro decyzją, która zapoczątkowała nieprawidłowe działania organów podatkowych i mogła wywołać szkodę w majątku powódki była decyzja z dnia 11 czerwca 2001 r., a sama szkoda ma polegać na stratach w majątku powódki zaistniałych zasadniczo przed datą 23 listopada 2004 r.

I tak art. 417 § 1 k.c. w brzmieniu sprzed 1 września 2004 r. przewidywał, że Skarb Państwa ponosił odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przez funkcjonariusza państwowego przy wykonywaniu powierzonych mu czynności.

Co istotne, przy odpowiedzialności deliktowej Skarbu Państwa wynikającej czy to z art. 417 kc (w brzmieniu przed 1 września 2004r. i obecnie) czy art. 417¹ kc, należy wykazać istnienie łącznie trzech przesłanek tj. bezprawności działania (zaniechania) sprawcy, wystąpienie szkody oraz adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy bezprawnym zachowaniem sprawcy a szkodą. Przepis art. 417 k.c. nie zawiera w tej kwestii żadnej regulacji, a tym samym znajdują zastosowanie ogólne reguły dotyczące kompensaty szkody w mieniu (majątkowej) i na osobie (majątkowej i niemajątkowej) oraz koncepcji związku przyczynowego – w szczególności ujęte w przepisach art. 361, 444–448 k.c. (por. wyrok TK z dnia 4 grudnia 2001 r., SK 18/00, OTK 2001, nr 8, poz. 256; wyrok TK z dnia 23 września 2003 r., K 20/02, OTK-A 2003, nr 7, poz. 76, oraz wyrok SN z dnia 7 listopada 2013 r., V CSK 519/12, LEX nr 1391709).

Zatem do powstania odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej, podobnie jak w innych wypadkach odpowiedzialności odszkodowawczej, niezbędne jest istnienie ogólnych przesłanek wywiedzionych z art. 361 k.c., a więc zdarzenia, z którym ustawa łączy odpowiedzialność (deliktu władzy publicznej), szkody oraz adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy szkodą i owym zdarzeniem. Ciężar dowodu co do tych wszystkich przesłanek spoczywa na poszkodowanym (nie musi on jednak udowadniać bezprawności zachowania podmiotu władzy publicznej w myśl zasady iura novit curia). Ponadto komentowana odpowiedzialność dotyczy jedynie szkód powstałych z działań lub zaniechań powstałych przy wykonywaniu władzy publicznej, nie zaś przy sposobności jej wykonywania. Zgodnie z utrwalonym w orzecznictwie i nauce prawa poglądem odpowiedzialność ta obejmuje także działania funkcjonariuszy publicznych, które mają wprawdzie inny cel niż wykonywanie zadań publicznych, ale które zostały podjęte przy użyciu środków przymusu.

Skarb Państwa ponosi na podstawie art. 417 § 1 k.c. odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działania funkcjonariusza państwowego przy wykonywaniu powierzonych mu czynności, przy czym odpowiedzialność ta nie jest uwarunkowana stwierdzeniem winy funkcjonariusza. Zasada ta znajduje zastosowanie także wówczas, gdy szkoda wynikła na skutek wydania zarządzenia lub orzeczenia (wyrok Sądu Najwyższego z dn. 8 stycznia 2002 r., ICKN 581/99, OSNC 2002/10/128, OSP 2002/11/143, Biul.SN 2002/3/12, LEX nr 53165). Wobec ustalonego wyżej rozumienia przesłanek odpowiedzialności Skarbu Państwa za szkody wyrządzone przez niezgodne z prawem działanie organu władzy publicznej nie budzi zdaniem Sądu wątpliwości, że „wina funkcjonariusza” nie mieści się w kręgu koniecznych przesłanek odpowiedzialności organów władzy publicznej. Wystarczającą przesłanką pozostaje niezgodność z prawem działania organów władzy publicznej, co oznacza w kategoriach prawa cywilnego związek odpowiedzialności z przesłanką obiektywną tj. bezprawnością zachowania sprawcy szkody.

Pojęcie „działanie niezgodne z prawem” ma ugruntowane znaczenie. W kontekście regulacji konstytucyjnej należy je rozumieć jako zaprzeczenie zachowania uwzględniającego nakazy i zakazy wynikające z normy prawnej. Nie jest istotne, czy działanie to było subiektywnie zawinione. Pojęcie to jest węższe niż tradycyjne ujęcie

bezprawności na gruncie prawa cywilnego, które obejmuje obok naruszenia przepisów prawa również naruszenie norm moralnych i obyczajowych, określanych terminem „zasad współżycia społecznego” lub „dobrych obyczajów”. W szczególności nieprawidłowość w działaniu władzy publicznej może przybrać postać naruszeń konstytucyjnych praw i wolności, konstytucyjnych zasad funkcjonowania władzy publicznej, uchybień wymaganom określonym w ustawach zwykłych, aktach wykonawczych (uchybień w sferze prawa materialnego i procesowego), jak i uchybień normom pozaprawnym, w różny sposób powiązanych z normami prawnymi. Jest oczywiste, że nie wszystkie te nieprawidłowości można kwalifikować jako przejaw bezprawności. W sferze odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa za niezgodne z prawem działanie władzy publicznej, przesłanka bezprawności oznacza naruszenie przez władzę publiczną przepisów prawa, przy czym nie każde naruszenie prawa będzie stanowiło podstawę odpowiedzialności odszkodowawczej, ale jedynie takie, które stanowiło warunek konieczny do powstania szkody i którego normalnym następstwem w danych okolicznościach jest powstanie szkody” (vide uzasadnienie uchwały siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dn. 26.4.2006 r. , IIICZP 125/05 , OSNC 2006/12/194).

Podkreślić należy, że nie każda nieprawidłowość w działaniu władzy publicznej może być kwalifikowana jako bezprawność w rozumieniu art. 417 § 1 k.c. a tylko taka, w której naruszenie przepisów prawa stanowiło warunek konieczny powstania szkody.

Przesłanka niezgodności z prawem musi być rozumiana w sposób właściwy dla prawa cywilnego, tj. jako sprzeczność działania lub zaniechania z porządkiem prawnym sensu largo, co wyklucza możliwość jakiegokolwiek dyferencjacji skali czy stopnia bezprawności zachowania. Bezprawność działania oznacza naruszenie przez władzę publiczną przepisów prawa, ale jedynie takie naruszenie, które stanowiło warunek konieczny do powstania szkody i którego normalnym następstwem w danych okolicznościach jest powstanie szkody. Natomiast w wyroku z dnia 9.09.2011r. (sygn. akt ICSK 684/10, LEX 989122) Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że nie ma uzasadnionych podstaw do takiej wykładni art. 417 § 1 k.c., która łączyłaby odpowiedzialność odszkodowawczą Skarbu Państwa za szkodę wyrządzoną w wyniku niezgodnego z prawem zachowania lub zaniechania jedynie do wypadków, w których niezgodność z prawem ma charakter rażący. Dla odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa na podstawie art. 417 § 1 k.c. za szkodę wyrządzoną w wyniku niezgodnego z prawem wydania nieprawomocnego orzeczenia istotna jest jedynie okoliczność, czy strona nie mogła zapobiec jej powstaniu lub rozmiarom przy pomocy przysługujących jej środków prawnych.

W wyroku z dnia 18 czerwca 2010r. (sygn. akt V CSK 422/09) Sąd Najwyższy podzielił stanowisko wyrażone w postanowieniu z dnia 30 maja 2003 r. (III CZP 34/03, Prawo i Prokuratura 2004, z. 2, poz. 30), że brak jest upoważnienia ustawowego i nie znajduje przekonującego uzasadnienia wiązanie odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa z wadliwościami nieostatecznej decyzji organów podatkowych, które noszą znamiona „rażącego naruszenia prawa”. Sąd Najwyższy w całości podzielił stanowisko wyrażone w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r. i jej uzasadnieniu. Wyrazem kontynuacji tej linii orzecznictwa są wyroki Sądu Najwyższego z dnia 11 marca 2008 r. (II CSK 558/07, nie publ.) oraz z dnia 20 sierpnia 2009 r. (II CSK 68/09, nie publ.). Z tych względów za wadliwe uznał ten sąd uzależnianie odpowiedzialności Skarbu Państwa od kwalifikowanej bezprawności obejmującej swym zakresem jedynie rażące naruszenie prawa przez organ pierwszej instancji.

Zwrócił także uwagę Sąd Najwyższy na fakt, iż gdy zaskarżone decyzje podatkowe są natychmiast wykonalne strona postępowania podatkowego nie ma instrumentów, które pozwoliłyby jej obronić się przed negatywnymi skutkami wykonania nieostatecznej decyzji. Na tę kwestię zwrócił także uwagę Sąd Najwyższy w powołanej uchwale z dnia 26 kwietnia 2006 r.

W okolicznościach niniejszej sprawy stwierdzić należy, że działania pozwanego nosiły znamiona bezprawności, choćby w świetle faktu, że w dniu 22 października 2001 r. Urząd Skarbowy w P. na podstawie decyzji z dnia 11 czerwca 2001 r., posiadającej przymiot natychmiastowej wykonalności, a ostatecznie uchylonej wszczął przeciwko powódce egzekucję należności skarbowych i dokonał zajęcia wierzytelności z rachunku bankowego powódki w Banku (...) SA Oddział w P. na kwotę ponad 94.000 zł, w tym 53.484,50 zł tytułem podatku VAT za luty 2000 r. i 35.821,43 zł tytułem odsetek za zwłokę od tej kwoty. Zajęcie nastąpiło po tym jak w dniu 15 października 2001 r. Dyrektor Izby Skarbowej w P. uchylił decyzję Urzędu Skarbowego w P. z dnia 11 czerwca 2001 r. w części dotyczącej określenia należności podatkowych za

miesiąc luty 2000 r. nadwyżki podatku naliczonego nad należnym do zwrotu bezpośredniego w kwocie 13.498,00 zł i zaległości w podatku VAT w wysokości 1.430,00 zł wraz z odsetkami od zaległości podatkowej w kwocie 696,80 zł i w tym zakresie umorzył postępowanie, utrzymując w części dotyczącej określenia podatku za miesiąc marzec 2000 r. decyzję wydaną w I instancji, w czego konsekwencji powódka miała mieć za miesiąc marzec 2000 r. nadwyżkę podatku naliczonego nad należnym do zwrotu bezpośredniego w kwocie 13.498,00 zł i zaległość w podatku VAT w wysokości 1.430,00 zł wraz z odsetkami od zaległości podatkowej w kwocie 696,80 zł. W dniu 30 października 2001 r. zajęcie to zostało cofnięte, niemniej jednak Urząd Skarbowy w P. na podstawie tytułu wykonawczego nr SM 6 (...) wydanego przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w P. w dniu 20 lutego 2002 r. na kwotę należności głównej 52.978,80 zł tytułem podatku VAT za luty 2000 r. z odsetkami liczonymi od dnia 1 kwietnia 2000 r., opatrzonego klauzulą wykonalności z dnia 27 lutego 2002 r., dokonał w dniu 1 marca 2002 r. i 18 kwietnia 2002 r. zajęcia wierzytelności na rachunkach bankowych powódki w (...) S.A (kwota 97.835,58 zł) (...) BANK S.A. M. (kwota 90.453,04 zł).

Ponadto organ podatkowy odmawiał powódce (decyzja z dnia 11 maja 2001 r. i z dnia 2 stycznia 2002 r.) stwierdzenia nadpłaty w podatku VAT za luty i marzec 2000 r. pomimo, że w dniu 7 grudnia 2001 r. decyzją Dyrektora Izby Skarbowej w P. stwierdzono nieważność decyzji US w P. z 11 maja 2001 r. o pozostawieniu bez rozpatrzenia wniosku powódki z dnia 28 marca 2001 r. w sprawie stwierdzenia nadpłaty w podatku VAT za miesiąc marzec 2000 r. jako wydanej z naruszeniem prawa, a w dniu 14 marca 2002 r. Izba Skarbowa w P. wystosowała do powódki pismo, w którym stwierdzono, iż przeprowadzone postępowanie wyjaśniające potwierdziło zasadność stawianego przez powódkę w skardze zarzutu w części dotyczącej nieistnienia zaległości w zobowiązaniu w podatku VAT za luty 2000 r. i brak podstaw do odmowy wydania przez US w P. zaświadczenia o niezaleganiu w tym podatku za luty 2000 r.

Pomimo pozytywnego dla powódki stanowiska Izby Skarbowej w P., wyrażonego i w decyzji z dnia 15 października 2001 r. i decyzji z dnia 7 grudnia 2001 r., postanowieniem z dnia 28 marca 2002 r. US w P. odmówił powódce wydania zaświadczenia o niezaleganiu w podatku VAT za luty 2000 r., a w dniu 5 kwietnia 2002 r. Izba Skarbowa w P., Ośrodek (...) w P. wydała decyzję utrzymującą w mocy decyzję US w P. z dnia 2 stycznia 2002 r. odmawiającą powódce stwierdzenia nadpłaty w podatku VAT za marzec 2000 r. w kwocie 53.074 zł.

Jeżeli chodzi o decyzję wymiarową, która zapoczątkowała zdaniem powódki ciąg działań pozwanego, które doprowadziły do szkody, to przed Wojewódzkim Sądem Administracyjnym w P. toczyło się między stronami postępowanie mediacyjne, i w efekcie Dyrektor Izby Skarbowej w P. decyzją z dnia 27 października 2004 r. uchylił swoją decyzję z dnia 15 października 2001 r., a po ponownym rozpoznaniu sprawy decyzją z 23 listopada 2004 r. w całości uchyłono decyzję z 11 czerwca 2001 r.

Zgodnie z art. 3 ustawy Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, sądy administracyjne sprawują kontrolę działalności administracji publicznej, stosując jedynie kryterium legalności, a zatem zgodności z prawem zaskarżonych aktów. Nie kierują się więc zasadami słuszności, czy też sprawiedliwości społecznej. Oznacza to, że tylko naruszenie prawa materialnego, które miało wpływ na wynik postępowania, z naruszeniem prawa dającym podstawę do wznowienia postępowania administracyjnego lub z innym naruszeniem przepisów postępowania, jeżeli mogło mieć wpływ na wynik sprawy, może skutkować uchynieniem przez Sąd zaskarżonej decyzji. Skoro organ podatkowy w toku mediacji uchylił ostatecznie wcześniejsze decyzje wymiarowe, uznać należało, że wydając decyzję z 11 czerwca 2001 r. naruszył przepisy prawa materialnego, które to naruszenie miało wpływ na wynik sprawy.

Reasumując w ocenie Sądu przyjąć należało, że działanie pozwanego było działaniem bezprawnym.

W dalszej kolejności rozważyć należało kolejne przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego, a mianowicie czy na skutek bezprawnego działania pozwanego powódka poniosła szkodę i w jakiej wysokości.

Zgodnie z art. 361 § 1 kc zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła. § 2 tegoż artykułu stanowi, że w powyższych granicach, w braku odmiennego przepisu ustawy lub postanowienia umowy, naprawienie szkody obejmuje straty, które poszkodowany poniósł, oraz korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono.

Z cytowanego wyżej przepisu wynika, że szkoda polega albo na stracie, którą poniósł poszkodowany (damnum emergens), albo pozbawieniu poszkodowanego korzyści, które mógłby uzyskać, gdyby mu szkody nie wyrządzono (lucrum cessans).

Strata (damnum emergens) to każde pogorszenie się sytuacji majątkowej (zmniejszenie aktywów lub zwiększenie pasywów) poszkodowanego, w wyniku czego poszkodowany staje się uboższy, niż był przed doznaniem szkody (A. RembIELIński (w:) Kodeks..., s. 276). Inaczej rzecz ujmując, stratą jest pomniejszenie majątku poszkodowanego, polegające na zmniejszeniu, uszczupleniu aktywów poprzez zniszczenie, utratę lub uszkodzenie określonych składników majątkowych albo obniżenie ich wartości. Stratą będzie również zwiększenie, przybycie pasywów poprzez np. powstanie nowych zobowiązań albo ich zwiększenie. Szkoda zaś związana z utraconymi korzyściami (lucrum cessans) polega na tym, że majątek poszkodowanego nie wzrósł tak, jakby się stało, gdyby nie nastąpiło zdarzenie, z którym połączona jest czyjaś odpowiedzialność. Ujmując rzecz obrazowo, wskazuje się, że skutek doznania tego rodzaju uszczerbku poszkodowany nie staje się bogatszy o to, czego bez wyrządzenia mu szkody mógł oczekiwać w przyszłości (zob. A. RembIELIński (w:) Kodeks..., s. 277). W orzecznictwie przyjęto, że szkodą w przypadku utraconych korzyści jest szkoda, którą określa to, co nie weszło do majątku poszkodowanego na skutek zdarzenia wyrządzającego tę szkodę, a inaczej mówiąc, to, co weszłoby do majątku poszkodowanego, gdyby zdarzenie wyrządzające szkodę nie nastąpiło (wyrok SN z dnia 18 stycznia 2002 r., I CKN 132/01, LEX nr 53144).

Powódka określiła szkodę zarówno w postaci damnum emergens jak lucrum cessans. Domagała się naprawienia szkody nie bezpośrednio wynikającej ze zdarzenia, czyli tego co zostało od niej wyegzekwowane przez organy podatkowe, tylko żądała zasądzenia kwoty 890.186,61 zł z tytułu odszkodowania, na które składają się:

1. kwota 300.186,61 zł z tytułu kosztów poniesionych przez powódkę w związku z uruchomieniem środków trwałych w postaci autobusów, które powódka musiała zwrócić po wypowiedzeniu umów leasingowych i kredytowych, przy czym na koszty te składają się:

a) 46.575,00 zł - wpłata wstępna na autokar NEOPLAN RWA wynikająca z umowy (...) i 10.500 zł licencja RWA na autokar;

b) 152.754,31 zł – wpłata za autokar NEOPLAN 116 wynikająca z umowy (...) oraz 10.500 zł licencja (...) na autokar;

c) 39.081,30 zł – wpłata wstępna za autokar (...) wynikająca z umowy (...) oraz 10.500 zł licencja na ten autokar;

d) 25.276,00 zł – wpłata wstępna za autokar (...) oraz 5.000 zł – licencja na ten autokar,

2. kwota 230.000 zł z tytułu obciążonego w całości zajęciami komorniczymi spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu nabytego dnia 17 sierpnia 2008 roku,

3. 360.000 zł z tytułu utraconych w latach 2002-2007 zysków, które pozwana osiągnęłaby prowadząc w tych latach działalność gospodarczą.

Powódka szkody majątkowej upatrywała w tym, że wadliwe decyzje organów, doprowadziły do utraty płynności finansowej przez powódkę, co przyczyniło się do natychmiastowego spiętrzenia spłat należności, które nie były wkalkulowane w budżet powódki, przy jednoczesnym pozbawieniu jej możliwości prowadzenia działalności w związku z zablokowaniem kont i odebraniem środków trwałych w postaci autobusów, ostatecznie doprowadziło do niewypłacalności powódki i zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej.

Mając na względzie ustalony w sprawie stan faktyczny Sąd doszedł do przekonania, że szkoda określona przez powódkę nie pozostaje w adekwatnym związku przyczynowym z decyzją z dnia 11 czerwca 2001 r. i dalszymi działaniami Urzędu Skarbowego w P. czy Izby Skarbowej w P., Ośrodka (...) w P..

Przedsiębiorstwo powódki istotnie upadło, niemniej jednak w ocenie Sądu złożyło się na to wiele przyczyn, a kondycja przedsiębiorstwa jeszcze przed wydaniem decyzji z dnia 11 czerwca 2001 r., w tym podejmowane decyzje inwestycyjne

i warunki na rynku usług turystycznych nie gwarantowały utrzymania rentowności Biura (...) na dotychczasowym poziomie.

Firma powódki od 1989 r. rozwijała się i powódka zaczęła podejmować decyzje inwestycyjne celem nabycia autobusów do obsługi zagranicznych imprez turystycznych. Decyzje te wiązały się z dużym obciążeniem działalności w związku z wysokimi kosztami leasingów oraz opłat związanych z bieżącym utrzymaniem pojazdów. Ponadto powódka w dniu 27 sierpnia 2000 r. zawarła umowę o kredyt hipoteczny, co wiązało się z miesięcznym obciążeniem ratą kredytu w kwocie około 1.500 zł, a w dniu 18 kwietnia 2001 r. umowę o kredyt obrotowy w rachunku obrotowym z terminami płatności w dniu 31 maja 2001r. – 10.000 zł, w dniu 29 czerwca 2001r. – 20.000 zł, w dniu 31 lipca 2001 r. – 20.000 zł, w dniu 31 sierpnia 2001 r. – 25.000 zł. Do września 2000 r. zobowiązania powódki z tytułu rat leasingowych sięgały blisko 40.000 zł, a od października 2000 r. 20.000 zł miesięcznie. Od czerwca 2001 r. comiesięczne zobowiązania powódki tylko z tytułu kredytów i rat leasingowych sięgały blisko 41.500 zł, podczas gdy nasiliły się objawy dekonunktury na rynku turystyki przyjazdowej i krajowej, w 2000 r. pogorszyła się rentowność działalności przedsiębiorstwa powódki w porównaniu z rokiem poprzednim, a w poszczególnych miesiącach 2001 r. firma zrealizowała mniejszy poziom przychodów ze sprzedaży niż w poszczególnych miesiącach 2000 r., co nie wpłynęło jednak to negatywnie na poziom uzyskiwanych w 2001 r. dochodów. Według zeznań podatkowych powódki jej dochód w 1999 r. wynosił 43.041,30 zł w skali r., a w 2000 r. 5.814,53 zł; zatem średnio w latach 1999 - 2000 korzyści jakie powódka uzyskiwała z prowadzonej działalności wynosiły 24.427,92 zł w skali roku ($43.041,30 \text{ zł} + 5.814,53 \text{ zł} = 48.855,83 \text{ zł}$; $48.855,83 / 2 = 24.427,92 \text{ zł}$), co daje niewiele ponad 2.035 zł miesięcznie, przy kosztach utrzymania powódki rzędu około 3.000 zł miesięcznie.

Wszystkie te okoliczności wskazują w ocenie Sądu, że powódka prowadząc działalność gospodarczą i dokonując inwestycji de facto balansowała na granicy ryzyka płynności finansowej i wypłacalności, stąd każde nieoczekiwane, niezaplanowane zdarzenie łatwo mogło działalnością firmy zachwiać.

Takim wydarzeniem mógł być już zwrot podatku VAT z opóźnieniem, o czym świadczy treść pisma powódki z dnia 11 marca 2000 r. kierowanego do US w P., w którym powódka zwróciła się o możliwie szybki zwrot podatku VAT za miesiąc luty 2000 r. motywując prośbę brakiem środków finansowych związanych z wzięciem dwóch autokarów w leasing oraz związanymi z tym wydatkami finansowymi na opłaty wstępne, zaznaczając jednocześnie, że obecnie nie ma pracy co jest związane z sezonowością. Co istotne powódka otrzymała w dniu 31 marca 2000 r. zwrot podatku VAT w kwocie 61.018 zł za miesiąc luty 2000 r.

Jakkolwiek biegły sądowy w swojej opinii stwierdził, że brak jest podstaw do stwierdzenia, że przedsiębiorstwo powódki przed dniem 1 kwietnia 2001 r. miało problemy z płynnością finansową, to są podstawy do stwierdzenia, że powódka jako osoba fizyczna, utrzymująca się wyłącznie z działalności gospodarczej prowadzonej pod firmą (...) już w maju 2001 r. miała trudności z regulowaniem rat, stosunkowo niewysokiego, kredytu hipotecznego. Wynika to wprost z pisma banku (...) SA z dnia 17 maja 2001 r. wyzywającego powódkę do zapłaty zaległości w kwocie 3.025,86 zł.

Wbrew twierdzeniom powódki nie jest argumentem za dobrą kondycją finansową jej przedsiębiorstwa okoliczność, że w dniu 18 kwietnia 2001 r. bank udzielił jej kredytu obrotowego w rachunku obrotowym w wysokości 85.000 zł oraz w nieodległym czasie zawarcie przez (...) SA z powódką umowy o prowadzenie rachunków bankowych, w zakresie której możliwe było dokonywanie obciążenia rachunku bieżącego do kwoty 60.000 zł miesięcznie. Udzielenie tych kredytów wskazuje na pozytywną weryfikację sytuacji działalności gospodarczej powódki w zakresie obrotów na rachunku bankowym i majątku na zabezpieczenie wierzycelności. Natomiast na podstawie zeznań samej powódki ustalono, że kredyt obrotowy był zaciągnięty na przygotowanie się do sezonu, a w poprzednich latach prowadzenia działalności powódka nie zaciągała tego typu kredytów i dopiero z chwilą nabycia autobusów Neoplan zwiększyły się koszty jej działalności w związku z większymi kosztami eksploatacji autokarów. Również na podstawie zeznań powódki ustalono, że od czasu gdy powódka uzyskiwała możliwość obciążania rachunku, a więc czasowo w okolicach wydania decyzji z dnia 11 czerwca 2001 r., korzystała z tego przy obsłudze imprez turystycznych do kwoty nawet 60.000 zł miesięcznie. Wcześniej tego typu koszty były obsługiwane z przychodów z działalności.

Z kolei podnoszona przez powódkę okoliczność, iż ze względu na działania pozwanego nie mogła realizować przedsięwzięć w ramach prowadzonej działalności, a otrzymywała zapytania ofertowe, nie mogła zostać uznana za uzasadnioną. Zauważyć bowiem należy, że niektóre z zapytań ofertowych z 2002 r. rzeczywiście nie mogły być przez powódkę brane pod uwagę, gdyż wymagały zaświadczenia o niezaleganiu w podatkach, którego nie mogła otrzymać, jednakże bezpośrednio z zeznań powódki wynika, że niektóre zapytania nie wchodziły w grę - również z tego względu, że powódka nie chciała dokonywać transakcji przelewami, zaś wybierała tylko takie, które były płatne gotówką. Nie zostało w sprawie wykazane, że to właśnie decyzja z dnia 11 czerwca 2001 r. była przyczyną ograniczenia działalności powódki w czerwcu 2001 r. Z całokształtu ustaleń w sprawie wynika, że z uwagi na ogólną sytuację przedsiębiorstwa i rynku usług turystycznych powódka w obawie przed brakiem środków na opłacenie imprez turystycznych i wysokimi karami z tym związanymi zaczęła ograniczać swoją działalność.

Dalej, z pisma banku (...) SA z dnia 8 stycznia 2002 r. wynika, że do rozwiązania umowy kredytowej doszło z powodu utrzymującego się od dnia 5 lipca 2001 r. zadłużenia przeterminowanego oraz braku spłat od dnia 7 września 2001 r. (k. 327). Powyższe świadczy o tym, że spiętrzenie należności, za które winą powódka obarcza pozwanego, spowodowane było w rzeczywistości problemami finansowymi istniejącymi w firmie powódki już wcześniej. W związku z tym, że powódka nie spłacała terminowo kredytu obrotowego (...) SA w dniu 25 września 2001 r. wzywał ją do zapłaty kwoty 5.500 zł z odsetkami. W tym samym piśmie wskazano, że powódka nie dotrzymała warunków umowy nr (...), gdyż dokonała obciążenia rachunku bieżącego nie zapewniając na nim środków, co spowodowało wystąpienie salda ujemnego oraz nie uregulowała opłaty za prowadzenie rachunku i za telefoniczne udzielenie informacji o saldzie na rachunku. Wskazano, że nieuzgodniony debet na rachunku wynosi 27.912,58 zł + plus opłaty bankowe. Ponadto, jak zeznała sama powódka, już we wrześniu i październiku 2001 r. nie opłacała w terminach rat leasingowych.

W tym stanie rzeczy tj. narastających zaległości z tytułu udzielonych kredytów i rat leasingowych, nie miało już znaczenia bezprawne zajęcie dokonane przez Urząd Skarbowy w P. w dniu 22 października 2001 r. Podkreślić należy przede wszystkim, że z rachunku powódki nie wyegzekwowano żadnych kwot na podstawie tego zajęcia, a rachunek powódki zajęto jedynie na 8 dni (w dniu 30 października 2001r. nastąpiło zwolnienie rachunku). Stąd w kontekście utrzymującego się braku spłat zobowiązań wobec banku od lipca 2001r. nie można mówić, że przyczyną wypowiedzenia współpracy banku z przedsiębiorstwem powódki było opisane zajęcie. Zajęcie na rachunku powódki w celu zabezpieczenia roszczeń podatkowych było dokonane na tak krótki okres, że nie mogło realnie ograniczyć powódce możliwości prowadzenia działalności. Była to zatem okoliczność nieistotna z punktu widzenia upadłości przedsiębiorstwa.

Jeżeli zaś chodzi o zajęcie rachunku powódki dokonane przez Urząd Skarbowy w P. w dniu 1 marca 2002r., to nie miało ono już znaczenia dla prowadzonej przez powódkę działalności, albowiem od dnia 25 września 2001. Bank (...) S.A. podejmował działania w celu wyegzekwowania od H. Z. zaległości kredytowych w postaci wymuszonego debetu na kwotę 10.500 zł, kredytu obrotowego na kwotę 53.912,33 zł i kredytu hipotecznego na kwotę 65.798,79 zł, a zatem każdy wpływ na rachunek bankowy zostałby zaliczony na spłatę zaległych zobowiązań wobec banku. Nadto, bank w okresie od listopada 2001r. do maja 2002r. podejmował działania polegające na egzekwowaniu zaległych rat kredytowych związanych z kredytem hipotecznym zaciągniętym przez powódkę, a ostatecznie w dniu 28 maja 2002 r. rozpoczął procedurę egzekucyjną ze spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu.

Jeżeli chodzi o stratę środków trwałych w postaci autobusów, to zauważyć należy, że w dniu 4 września 2000 r. powódka zwróciła leasingodawcy przedmiot leasingu w postaci autobusu Neoplan N 316 SHD nr rej. (...) z umowy z dnia 7 marca 2000 r. z uwagi na wadę konstrukcyjną i rozwiązała umowę leasingu. Kolejny autobus Neoplan powódka utraciła w listopadzie 2001 r. w związku z wypowiedzeniem umowy leasingowej. Umowa ta została przy tym wypowiedziana z pewnością powodu niepłacenia przez powódkę rat leasingowych. Nie zostało natomiast wykazane by powódka straciła ten środek trwały również z powodu nieprzedkładania zaświadczenia o niezaleganiu w podatkach. Ostatni Neoplan powódka utraciła najpóźniej w dniu 16 stycznia 2003 r., kiedy to (...) sp. z o.o. wystawiła fakturę korygującą nr (...), dotyczącą umowy leasingowej nr (...) jako przyczynę korekty wskazując rozwiązanie umowy leasingowej przed terminem za porozumieniem stron. Z kolei własność autobusu J. powódka utraciła w dniu 9

kwietnia 2002 r., kiedy to Bank (...) SA przejął na własność autobus zgodnie z umową z dnia 18 kwietnia 2001 r. wobec wypowiedzenia umowy o kredyt obrotowy w rachunku obrotowym.

Powyższe wskazuje, że przyczyną utraty środków trwałych był brak środków pieniężnych na opłacanie rat leasingowych i niewywiązywanie się z warunków umowy o kredyt obrotowy już we wrześniu 2001 r., a więc przed zajęciem rachunku bankowego powódki. Stąd utrata autobusów, a co za tym idzie szkoda w postaci utraconych korzyści nie pozostaje w związku przyczynowym z działaniami pozwanego zainicjowanymi decyzją z dnia 11 czerwca 2001 r. Jakkolwiek roszczenia z tego tytułu są bezzasadne również z innych przyczyn.

Wyprowadzone z powyższych ustaleń faktycznych wnioski korelują z wnioskami biegłego sądowego, który sporządził opinię w sprawie. Z opinii tej wynika, że szkoda określona przez powódkę nastąpiła bez względu na działania organów podatkowych, które Sąd w niniejszej sprawie uznał za bezprawne.

W opinii biegły sądowy z dziedziny finansów i rachunkowości stwierdził, że z przeprowadzonej analizy wynika, że w latach 2000-2001 w branży turystycznej w Polsce występował spadek koniunktury, a okoliczność ta przełożyła się na pogorszenie wyników finansowych przedsiębiorstwa powódki. Wskazywał, że rentowność badanego przedsiębiorstwa znacząco zmalała biorąc pod uwagę rok 1999 (2,94%) i 2000 (0,22%). Podkreślić należy, że wyniki finansowe nie były w tym okresie zakłócane przez problemy wynikające z błędnego rozliczenia podatku VAT – wadliwa decyzja zapadła dopiero 11 czerwca 2001 r.

Jak już wskazywano wyżej, skutek bezprawnych działań pozwanego, powódka nie mogła uzyskać zaświadczenia o niezaleganiu w podatkach. Zdaniem Sądu, w ślad za wnioskami opinii biegłego, okoliczność ta nie stanowiła jednak ograniczenia w zakresie pozyskania kredytu na działalność gospodarczą prowadzoną przez powódkę. Na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy, nie sposób było stwierdzić, że H. Z. miała zamiar kredytować swoją działalność kredytami zaciągniętymi po 11 czerwca 2001 r. Z przeprowadzonej analizy finansowej wynika, że za 2000 r. firma powódki zrealizowała bardzo niski dochód, natomiast generowała wysokie koszty w postaci obciążeń wynikających z leasingowanych autobusów oraz zaciągniętych już kredytów (obrotowego i hipotecznego). Z faktu tego można wysnuć wniosek, iż banki nie byłyby skłonne udzielić kredytu takiemu podmiotowi gospodarczemu w drugiej połowie roku 2001.

Reasumując, Sąd podzielił wnioski opinii biegłego z dziedziny finansów i rachunkowości, zgodnie z którymi do upadłości przedsiębiorstwa powódki doprowadziły takie czynniki jak dekonunktura w branży turystycznej w okresie 2000-2001, pogorszenie wyników finansowych przedsiębiorstwa w 2000 r. oraz pogorszenie płynności finansowej przedsiębiorstwa w związku z wysokimi kosztami leasingowania użytkowanych autobusów. Okoliczności te doprowadziły do braku możliwości terminowego spłacania rat leasingowych, a powstałe zaległości spowodowały konieczność zwrotu użytkowanych autobusów. Z kolei brak możliwości terminowego spłacania rat kredytowych i powstałe z tego tytułu zaległości doprowadziły do wypowiedzenia przez bank wszystkich umów kredytowych. Wystąpienie opisanych wyżej czynników nie było spowodowane postępowaniem podatkowym prowadzonym przez Urząd Skarbowy w P. względem przedsiębiorstwa (...).

Twierdzenia zaś powódki, że już samo wydanie decyzji w dniu 11 czerwca 2001 r. było przyczyną początku upadku przedsiębiorstwa powódki jest w ustalonych okolicznościach sprawy bezzasadne. Nie można bowiem odpowiedzialności pozwanego konstruować na decyzjach podejmowanych przez samą powódkę, która w obawie przed ewentualnym zajęciem i wysokimi karami za niewywiązywanie się z warunków umów na obsługę imprez turystycznych nie przystępuje do umów opartych na transakcjach bezgotówkowych.

W ocenie Sądu wysokie koszty poczynionych przez powódkę w latach 1999 - 2000 inwestycji leasingowych, dekonunktura na rynku usług turystycznych, balansowanie na granicy płynności, pogorszenie rentowności firmy i związana z tym utrata zdolności kredytowej doprowadziły do upadku przedsiębiorstwa powódki, który to upadek niewątpliwie działania pozwanego przyspieszyły, ale nie były jego normalną przyczyną. Nie sposób przy tym pominąć, że to powódka w pierwszej kolejności dokonała błędnego rozliczenia podatku VAT obliczając na podstawie nie ujętej w rejestrze zakupów fakturze z dnia 22 lutego 2000 r. w deklaracji VAT za luty 2000 r. zwrot podatku, co

spowodowało dalszy rozwój zdarzeń w postaci kontroli skarbowej, decyzji z dnia 11 czerwca 2001 r. i odmawiania powódce stwierdzenia nadpłaty w podatku za miesiące luty i marzec 2000 r.

Pokreślić ponownie trzeba, że odpowiedzialność odszkodowawcza wynikająca z czynu niedozwolonego Skarbu Państwa ograniczona jest jedynie do normalnych następstw wydania i wykonania takich decyzji (art. 361 § 1 k.c.). Istnienie związku przyczynowego jako zjawiska obiektywnego, determinowane jest określonymi okolicznościami faktycznymi konkretnej sprawy. Badanie istnienia takiego związku wymaga przeprowadzenia testu *conditio sine qua non* pozwalającego ustalić, czy badany skutek stanowi obiektywne, normalnie występujące następstwo zdarzenia, które wskazano jako jego przyczynę, czy też nastąpiłby mimo nieobecności tej przyczyny.

W związku z powyższym, stwierdzić należy, że nie spełniła się przesłanka odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa z art. 417 k.c., w postaci poniesienia przez powódkę szkody majątkowej w następstwie niezgodnego z prawem działania organu administracyjnego, czyli istnienie adekwatnego związku przyczynowego między zdarzeniem szkodzącym a uszczerbkiem majątkowym stanowiącym szkodę.

W świetle brzmienia opisanych wyżej przepisów, indemnizacji mogłyby podlegać jedynie te koszty, które związane były z wydaniem wadliwych decyzji podatkowych, a więc bezpodstawne jest roszczenie powódki dotyczące straty w postaci zwróconych autokarów, nie wspominając już o kosztach poniesionych na uzyskanie licencji na te autokary, gdyż powódka prowadziła przy pomocy tych środków działalność gospodarczą, więc nie jest szkodą w ujęciu cywilistycznym całkowity koszt zakupu autokarów i związane z tym inne koszty. Podobnie nie można mówić, że w związku z działaniem pozwanego, powódka doznała szkody z tytułu obciążonego w całości zajęciami komorniczymi spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu nabytego dnia 17 sierpnia 2008 r. Nadto, powódka twierdziła, że w związku z postępowaniem podatkowym nie osiągnęła w latach 2002-2007 spodziewanych zysków. Warto w tym miejscu podkreślić, że w doktrynie i orzecznictwie wskazuje się, że szkoda w postaci *lucrum cessans* musi być przez poszkodowanego wykazana z tak dużym prawdopodobieństwem, aby uzasadniała ona w świetle doświadczenia życiowego przyjęcie, że utrata korzyści rzeczywiście nastąpiła (wyrok SN z dnia 3 października 1979 r., II CR 304/79, OSNCP 1980, nr 9, poz. 164; wyrok SN z dnia 28 stycznia 1999 r., III CKN 133/98, niepubl.; wyrok SN z dnia 21 czerwca 2001 r., IV CKN 382/00, niepubl.; wyrok SN z dnia 28 kwietnia 2004 r., III CK 495/02, niepubl.; wyrok SN z dnia 23 czerwca 2004 r., V CK 607/03, LEX nr 194103; wyrok SN z dnia 26 stycznia 2005 r., V CK 426/04, niepubl.; wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 8.4.2010 r., syn. IACa 154/10 , LEX nr 628179). Z ustaleń w sprawie wynika zaś, że rentowność przedsiębiorstwa powódki pogorszyła się w stosunku do lat poprzednich.

Skoro brak jest związku przyczynowego pomiędzy działaniami pozwanego a szkodą określoną przez powódkę, nie było też podstaw do zasądzenia na rzecz powódki jakiegokolwiek zadośćuczynienia.

Reasumując dotychczasowe rozważania należy stwierdzić, iż powódka nie wykazała okoliczności świadczących o zasadności powództwa, w szczególności zaś nie udowodniła zaistnienia przesłanek przewidzianych w art. 417 k.c., warunkujących powstanie po jej stronie roszczenia odszkodowawczego wobec pozwanego. W tym stanie rzeczy powództwo podlegało oddaleniu (pkt 1 sentencji wyroku).

Rozstrzygnięcie o kosztach znajdowało swoje oparcie w przepisie art. 102 k.p.c. Zgodnie z wyrażoną w tym przepisie zasadą, Sąd może odstąpić od obciążenia strony przegrywającej proces kosztami postępowania z uwagi na szczególne okoliczności. Zdaniem Sądu, okoliczności takie w niniejszej sprawie wystąpiły. W ocenie Sądu bowiem, w subiektywnym przekonaniu powódki, która nie dysponuje specjalistyczną wiedzą z zakresu finansów i rachunkowości, powództwo mogło wydawać się uzasadnione. Dopiero bowiem szczegółowe ustalenia faktów i przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego mogło doprowadzić do wniosków, stanowiących podstawę rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

/-/ SSR del. do SO Magdalena Ławrynowicz